Meeting Book: Kragerø kontrollutvalg (02.12.2019)

Kragerø kontrollutvalg

Date: 2019-12-02T16:00:00

Location: Rådhuset, Formannskapssalen

Note:

Forfall meldes til utvalgets sekretariat på epost: benedikte.vonen@temark.no eller mobil 90589043.

Vara møter bare etter eget varsel.

I tillegg møter følgende:

Ordfører Grunde W. Knudsen, sak 48/19	ca. kl.	16:45	
Kommunedirektør Inger Lysa, sak 49-50/19		ca. kl.	17:05

Saksliste

Møteinnkalling

6/19 Godkjenning av innkalling 2.12.2019 3

Møteprotokoll

6/19 Godkjenning av protokoll 2.9.2019 4

Saker til behandling

46/19 Nytt kontrollutvalg 2019-2023 Kragerø 21

47/19 Kontrollutvalget - funksjon og oppgaver - Kragerø 23

48/19 Kontrollutvalgets samspill med ordfører - Kragerø 44

49/19 Kontrollutvalgets samspill med kommunedirektøren - Kragerø 46

50/19 Orientering om budsjett 2020 Kragerø kommune 48

51/19 Møte- og arbeidsplan 2020 Kragerø kontrollutvalg 49

52/19 Overordnet revisjonsstrategi 2019 Kragerø 53

53/19 Risiko- og vesentlighetsvurderinger som grunnlag for planer for forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll 2020-2023 Kragerø 67

54/19 Orienteringer fra revisor 2.12.2019 73

55/19 Referatsaker 2.12.2019 74

56/19 Eventuelt 2.12.2019 75

Temark

Agder og Telemark kontrollutvalgssekretariat IKS

Arkivsak-dok. 19/00045-36
Saksbehandler Benedikte Muruvik Vonen

Saksgang	Møtedato
Kragerø kontrollutvalg	02.12.2019

Godkjenning av innkalling 2.12.2019

Forslag fra sekretariatet:

Innkalling til møte 2.12.2019 godkjennes.

Temark

Agder og Telemark kontrollutvalgssekretariat IKS

Arkivsak-dok. 19/00045-37
Saksbehandler Benedikte Muruvik Vonen

Saksgang	Møtedato
Kragerø kontrollutvalg	02.12.2019

Godkjenning av protokoll 2.9.2019

Forslag fra sekretariatet:

Protokoll fra møte 2.9.2019 godkjennes.

Vedlegg:
Protokoll Kragerø kontrollutvalg 2.9.2019

Temark

Agder og Telemark kontrollutvalgssekretariat IKS

Møteprotokoll

Kragerø kontrollutvalg

Dato:	02.09.2019 kl. 16:00 – 18:10
Sted:	Administrasjonsbygget på Tangen, rom 224 - OBS! Endret sted!
Arkivsak:	19/00045
Til stede:	Iver Juel (leder), Unn Kristin Nygaard (nestleder), Bjørn Vidar Bråthen (medlem), Arne Kristiansen (medlem), Nina Haugland (medlem)
Møtende varamedlemmer:	-
Forfall:	-
Andre:	Rådmann Inger Lysa Virksomhetsleder Andreas Tengelsen, sak 35/19 Barnevernleder Ellen Mentzen, sak 36/19 Rektor Sannidal ungdomsskole Per Oskar Refsalen, sak 37/19 Oppdragsansvarlig forvaltningsrevisor Kirsti Torbjørnson Oppdragsrevisor Marianne Rogn
Protokollfører:	Benedikte Muruvik Vonen (Temark)

Sakskart			Side
			Møteinnkalling
5/19	19/00045-30	Godkjenning av innkalling 2.9.2019	3
			Møteprotokoll
5/19	19/00045-29	Godkjenning av protokoll 28.5.2019	4
			Saker til behandling
35/19	19/09413-18	Rammeavtaler i Kragerø kommune	5

36/19	18/10794-18	Oppfølging av forvaltningsrevisjon Barneverntjenesten i Kragerø	6
37/19	19/02961-10	Oppfølging av aktivitetsplikt etter Opplæringslova kap. 9 A Kragerø	7
38/19	17/13334-44	Oppfølging av selskapskontroll Kragerø Fjordbåtselskap IKS - Kragerø	8
39/19	19/14545-1	Budsjett for kontrollarbeidet 2020 Kragerø	9
40/19	18/13348-13	Rapport fra selskapskontroll med forvaltningsrevisjon Kragerø Energi AS	10
41/19	19/11789-2	Overordnet revisjonsstrategi 2019 Kragerø	12
42/19	19/09418-9	Innspill til planer for forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll 2020-2023 Kragerø	13
43/19	19/02850-9	Orienteringer fra revisor 2.9.2019	14
44/19	19/02867-9	Referatsaker 2.9.2019	15
45/19	19/02857-9	Eventuelt 2.9.2019	16

Kragerø, 02.09.2019

Iver Juel
Kontrollutvalgsleder

Benedikte Muruvik Vonen
Rådgiver Temark

Møteinnkalling

5/19 Godkjenning av innkalling 2.9.2019

Behandlet av	Møtedato	Saksnr
1 Kragerø kontrollutvalg	02.09.2019	5/19

Forslag fra sekretariatet:

Innkalling til møte 2.9.2019 godkjennes.

Møtebehandling

Votering
Enstemmig for forslag til vedtak.

Vedtak
Innkalling til møte 2.9.2019 godkjennes.

[Lagre] [Lagre endelig vedtak]

Møteprotokoll

5/19 Godkjenning av protokoll 28.5.2019

Behandlet av	Møtedato	Saksnr
1 Kragerø kontrollutvalg	02.09.2019	5/19

Forslag fra sekretariatet:

Protokoll fra møte 28.5.2019 godkjennes.

Møtebehandling

Votering
Enstemmig for forslag til vedtak.

Vedtak
Protokoll fra møte 28.5.2019 godkjennes.

[Lagre] [Lagre endelig vedtak]

Saker til behandling

35/19 Rammeavtaler i Kragerø kommune

Behandlet av	Møtedato	Saksnr
1 Kragerø kontrollutvalg	02.09.2019	35/19

Forslag fra sekretariatet:

Saken tas til orientering.

Møtebehandling
Leder Iver Juel innledet i saken og viste til den behandlingen kontrollutvalget gjorde i sitt møte 28.5.2019 sak 28/19.

Rådmann Inger Lysa redegjorde for saken og viste til tilsendt dokumentasjon. Utsendt regneark med oversikt over fakturaer var vanskelig tilgjengelig, men ble lagt frem på storskjerm i møtet. I 22 av ca. 350 tilfeller har ikke rådmannen tilfredsstillende dokumentasjon, og disse kan dermed karakteriseres som mulige avvik, av disse 10 etter 2017. Hun svarte på spørsmål.

Virksomhetsleder Andreas Tengelsen redegjorde for konkrete eksempler som Kragerø Næringsforening hadde pekt på, og svarte på spørsmål. Ved ett eksempel er kommunen uenig i fremlagt påstand om innkjøp som ikke er i tråd med lov og/eller rammeavtale. I flere andre tilfeller foreligger det manglende dokumentasjon, og i noen tilfeller ser rådmannen at det har vært brudd på lov om anskaffelser eller brudd på forutsetningene i inngåtte rammeavtaler. De bruker nå mer av sjekklister utarbeidet for bruk i større anskaffelsessaker, også ved kjøp ut fra rammeavtaler.

Oppdragsrevisor Marianne Rogn viste til ny kommunelovs bestemmelser om etterlevelseskontroll. Dette kan bety at regnskapsrevisjon vil inkludere noe av denne typen kontroller. Mer om dette kommer senere.

Tilleggsforslag til vedtak fremsatt i møtet:
Kontrollutvalget oversender problemstillingen til revisjonen som innspill til risiko- og vesentlighetsvurderingene av kommunens virksomhet som grunnlag for Plan for forvaltningsrevisjon 2020-2023.

Votering
Enstemmig for forslag til vedtak med tilleggsforslag fremsatt i møtet.

Vedtak
Saken tas til orientering. Kontrollutvalget oversender problemstillingen til revisjonen som innspill til risiko- og vesentlighetsvurderingene av kommunens virksomhet som grunnlag for Plan for forvaltningsrevisjon 2020-2023.

[Lagre] [Lagre endelig vedtak]

36/19 Oppfølging av forvaltningsrevisjon Barneverntjenesten i Kragerø

Behandlet av	Møtedato	Saksnr
1 Kragerø kontrollutvalg	02.09.2019	36/19

Forslag fra sekretariatet:

Kontrollutvalget tar rådmannens tilbakemelding på kommunestyrets vedtak vedr. forvaltningsrevisjonen Barneverntjenesten i Kragerø til orientering. På grunn av at flere tiltak ennå ikke er igangsatt eller opplevd effekt av, ber kontrollutvalget om nye oppdateringer:

- i løpet av våren 2020
- i løpet av høsten 2020
- i løpet av våren 2021.

Møtebehandling

Barnevernleder Ellen Mentzen redegjorde for oppfølgingen av kommunestyrets vedtak knyttet til forvaltningsrevisjonen Barneverntjenesten i Kragerø, og svarte på spørsmål. I tillegg til å følge opp forvaltningsrevisjonen og kommunestyrevedtaket, jobber barnevernet med å svare ut spørsmål fra fylkesmannen. De har fokus på å få ned fristbrudd, og har hatt en særlig utfordring med sykefravær. For begge områder ser utviklingen nå positiv ut, økt bemanning har avhjulpet noe.

Rådmann Inger Lysa var til stede under behandlingen og ga utfyllende kommentarer.

Votering

Enstemmig for forslag til vedtak.

Vedtak

Kontrollutvalget tar rådmannens tilbakemelding på kommunestyrets vedtak vedr. forvaltningsrevisjonen Barneverntjenesten i Kragerø til orientering. På grunn av at flere tiltak ennå ikke er igangsatt eller opplevd effekt av, ber kontrollutvalget om nye oppdateringer:

- i løpet av våren 2020
- i løpet av høsten 2020
- i løpet av våren 2021.

[Lagre] [Lagre endelig vedtak]

37/19 Oppfølging av aktivitetsplikt etter Opplæringslova kap. 9 A Kragerø

Behandlet av	Møtedato	Saksnr
1 Kragerø kontrollutvalg	02.09.2019	37/19

Forslag fra sekretariatet:

Saken tas til orientering. Temaet spilles inn til revisjonens arbeid med risiko- og vesentlighetsvurdering av kommunens virksomhet.

Møtebehandling
Rådmann Inger Lysa innledet kort i saken, og ga også utfyllende kommentarer under behandlingen av saken.

Rektor ved Sannidal ungdomsskole Per Oskar Refsalen redegjorde for tiltak som er planlagt og iverksatt sfa. økt aktivitetsplikt etter opplæringsloven kap. 9 A, og svarte på spørsmål. Både trivsel og mobbing som gjelder elever, og vold og trusler overfor ansatte, ble tatt opp.

Votering
Enstemmig for forslag til vedtak.

Vedtak
Saken tas til orientering. Temaet spilles inn til revisjonens arbeid med risiko- og vesentlighetsvurdering av kommunens virksomhet.

[Lagre] [Lagre endelig vedtak]

38/19 Oppfølging av selskapskontroll Kragerø Fjordbåtselskap IKS - Kragerø

Behandlet av	Møtedato	Saksnr
1 Kragerø kontrollutvalg	02.09.2019	38/19

Forslag fra sekretariatet:

Kontrollutvalget tar vedtatte retningslinjer for innkjøp etter reglene om offentlige anskaffelser i Kragerø Fjordbåtselskap IKS til orientering, og lukker med dette saken.

Møtebehandling
Det ble vist til vedlagt dokumentasjon, som var det eneste gjenværende som var etterspurt.

Votering
Enstemmig for forslag til vedtak.

Vedtak
Kontrollutvalget tar vedtatte retningslinjer for innkjøp etter reglene om offentlige anskaffelser i Kragerø Fjordbåtselskap IKS til orientering, og lukker med dette saken.

[Lagre] [Lagre endelig vedtak]

39/19 Budsjett for kontrollarbeidet 2020 Kragerø

Behandlet av	Møtedato	Saksnr
1 Kragerø kontrollutvalg	02.09.2019	39/19

Forslag fra sekretariatet:

Kontrollutvalget innstiller følgende til kommunestyret:

Kommunestyret vedtar forslag til budsjett for 2020 kontroll, tilsyn og revisjon i Kragerø kommune med en ramme på kr 1 746 000.

Kontrollutvalget sitt budsjettforslag skal følge budsjettsaken til kommunestyret via formannskapet.

Møtebehandling
Sekretariatet innledet kort i saken og svarte på spørsmål.

Redaksjonell endring: Kontroll, tilsyn og revisjon er nå endret i kommuneloven til kontrollarbeid, og dette justeres også i vedtaket. Andre setning blir dermed:
Kommunestyret vedtar forslag til budsjett 2020 for kontrollarbeid i Kragerø kommune med en ramme på kr 1 746 000.

Votering
Enstemmig for forslag til vedtak med redaksjonell endring i møtet.

Vedtak
Kontrollutvalget innstiller følgende til kommunestyret:

Kommunestyret vedtar forslag til budsjett 2020 for kontrollarbeid i Kragerø kommune med en ramme på kr 1 746 000.

Kontrollutvalget sitt budsjettforslag skal følge budsjettsaken til kommunestyret via formannskapet.

[Lagre] [Lagre endelig vedtak]

40/19 Rapport fra selskapskontroll med forvaltningsrevisjon Kragerø Energi AS

Behandlet av	Møtedato	Saksnr
1 Kragerø kontrollutvalg	02.09.2019	40/19

Forslag fra sekretariatet:

Kontrollutvalget oversender rapporten Kragerø Energi – Eierstyring, samfunnsansvar og utbytte, til kommunestyret med følgende innstilling til vedtak:

Kommunestyret tar rapporten *Kragerø Energi – Eierstyring, samfunnsansvar og utbytte* til orientering.

Kommunestyret ber om at det blir fremmet sak til kommunestyret for å vurdere:
- å endre vedtektene for Kragerø Energi Holding AS når det gjelder innkallingsfrist, valgkomité og varaordning
- styresammensetningen i konsernet opp mot kommunens eierskapsprinsipp og KS anbefalinger for styresammensetning i konsern.

Kommunestyret ber styret i Kragerø Energi Holding AS som eier av datterselskapene å sørge for:
- at kjønnsrepresentasjonen i styret i Kragerø Installasjon AS blir lovlig
- at styrene i de i de aktuelle datterselskapene fastsetter styreinstruks i samsvar med aksjeloven § 6-23
- at det blir nedfelt skriftlige rutiner for varsling av kritikkverdige forhold i samsvar med kravene i arbeidsmiljøloven § 2A-3
- at Kragerø Energi AS etablerer rutiner for anskaffelser i samsvar med gjeldende anskaffelsesregler.

Kommunestyret ber ordfører og selskapet gi en kortfattet skriftlig og også muntlig tilbakemelding om gjennomførte tiltak og effekten av disse i kontrollutvalget senest i siste møte i første halvår 2020.

Møtebehandling
Oppdragsansvarlig forvaltningsrevisor Kirsti Torbjørnson presenterte rapporten og svarte på spørsmål.

Redaksjonell endring (fjernet «i de» som stod to ganger i andre strekpunkt overfor styret i Kragerø Energi Holding SA).

Votering
Enstemmig for forslag til vedtak med liten redaksjonell endring.

Vedtak
Kontrollutvalget oversender rapporten Kragerø Energi – Eierstyring, samfunnsansvar og utbytte, til kommunestyret med følgende innstilling til vedtak:

Kommunestyret tar rapporten *Kragerø Energi – Eierstyring, samfunnsansvar og utbytte* til orientering.

Kommunestyret ber om at det blir fremmet sak til kommunestyret for å vurdere:

- å endre vedtektene for Kragerø Energi Holding AS når det gjelder innkallingsfrist, valgkomité og varaordning
- styresammensetningen i konsernet opp mot kommunens eierskapsprinsipp og KS anbefalinger for styresammensetning i konsern.

Kommunestyret ber styret i Kragerø Energi Holding AS som eier av datterselskapene å sørge for:

- at kjønnsrepresentasjonen i styret i Kragerø Installasjon AS blir lovlig
- at styrene i de aktuelle datterselskapene fastsetter styreinstruks i samsvar med aksjeloven § 6-23
- at det blir nedfelt skriftlige rutiner for varsling av kritikkverdige forhold i samsvar med kravene i arbeidsmiljøloven § 2A-3
- at Kragerø Energi AS etablerer rutiner for anskaffelser i samsvar med gjeldende anskaffelsesregler.

Kommunestyret ber ordfører og selskapet gi en kortfattet skriftlig og også muntlig tilbakemelding om gjennomførte tiltak og effekten av disse i kontrollutvalget senest i siste møte i første halvår 2020.

[Lagre] [Lagre endelig vedtak]

41/19 Overordnet revisjonsstrategi 2019 Kragerø

Behandlet av	Møtedato	Saksnr
1 Kragerø kontrollutvalg	02.09.2019	41/19

Forslag fra sekretariatet:

Overordnet revisjonsstrategi 2019 for Kragerø kommune tas til orientering.

Møtebehandling
Oppdragsrevisor Marianne Rogn redegjorde for saken og delte ut presentasjon.

Votering
Enstemmig for forslag til vedtak.

Vedtak
Overordnet revisjonsstrategi 2019 for Kragerø kommune tas til orientering.

[Lagre] [Lagre endelig vedtak]

42/19 Innspill til planer for forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll 2020-2023 Kragerø

Behandlet av	Møtedato	Saksnr
1 Kragerø kontrollutvalg	02.09.2019	42/19

Forslag fra sekretariatet:

Forslag til vedtak legges frem i møtet.

Møtebehandling
Ulike fag-, forvaltnings- og tjenesteområder ble drøftet.

Forslag til vedtak fremsatt i møtet:
Kontrollutvalget spiller inn følgende aktuelle risikoområder til revisjonens risiko- og vesentlighetsvurderinger av kommunens virksomhet og virksomhet i kommunens selskaper, og til tilsvarende vurderinger av kommunens eierskap:

- Lov om offentlige anskaffelser
- Måloppnåelse, utfordringer og tiltak inkl. oppfølging av vedtak i barnevernet
- Utfordringer ut fra opplæringsloven kap. 9A
- Kunstskole AS
- Delecto AS

Votering
Enstemmig for forslag til vedtak fremsatt i møtet.

Vedtak
Kontrollutvalget spiller inn følgende aktuelle risikoområder til revisjonens risiko- og vesentlighetsvurderinger av kommunens virksomhet og virksomhet i kommunens selskaper, og til tilsvarende vurderinger av kommunens eierskap:

- Lov om offentlige anskaffelser
- Måloppnåelse, utfordringer og tiltak inkl. oppfølging av vedtak i barnevernet
- Utfordringer ut fra opplæringsloven kap. 9A
- Kunstskole AS
- Delecto AS

[Lagre] [Lagre endelig vedtak]

43/19 Orienteringer fra revisor 2.9.2019

Behandlet av	Møtedato	Saksnr
1 Kragerø kontrollutvalg	02.09.2019	43/19

Forslag fra sekretariatet:

Saken tas til orientering.

Møtebehandling
Revisor hadde ikke andre saker enn de som ble behandlet som egne saker i møtet.

Votering
Enstemmig for forslag til vedtak.

Vedtak
Saken tas til orientering.

[Lagre] [Lagre endelig vedtak]

44/19 Referatsaker 2.9.2019

Behandlet av	Møtedato	Saksnr
1 Kragerø kontrollutvalg	02.09.2019	44/19

Forslag fra sekretariatet:

Saken tas til orientering.

Møtebehandling

1. Behandling i kommunestyret av saker fra/av særlig betydning for kontrollutvalget:
    a. 13.06.2019:
        i. PS 58/19 Årsmelding 2018 Kragerø Havnevesen KF
        ii. PS 59/19 Årsregnskap 2018 Kragerø Havnevesen KF
        iii. PS 60/19 Årsberetning 2018 Kragerø kommune
        iv. PS 61/19 Årsregnskap 2018 Kragerø kommune
        v. PS 62/19 Tertialrapport drift 30.04.2019
        vi. PS 63/19 Tertialrapport investering 30.04.2019
        vii. PS 64/19 Kragerø kommunes forventede økonomiske situasjon for 2020-2023 (kommende økonomiplanperiode)
        viii. PS 65/19 Etablering av Vestfold og Telemark revisjon IKS
        ix. PS 66/19 Forslag til endring av selskapsavtale for Kragerø Fjordbåtselskap AS
        x. PS 67/19 Tilstandsrapport for grunnskolen 2019
2. Henvendelse til leder vedr. oppfølging av regler for boplikt i Kragerø kommune
    - Leder orienterte om en muntlig henvendelse om informasjon vedr. regler for boplikt på Skrubbodden, gitt av et meglerfirma. Han redegjorde kort for hvordan henvendelsen ble håndtert. Han konkluderte med at det ikke var en sak for kontrollutvalget.
    - Nestleder mente at henvendelsen ikke var tilfredsstillende håndtert fra leder, og viste til at kontrollutvalgets innsynsrett *hos kommunen* gjelder for kontrollutvalget *som kollegium*.
    - Sekretariatet ba om å få oversendt *alle* henvendelser til medlemmene som kontrollutvalgsmedlem, *skriftlig* til sekretariatet.
3. Neste møte blir obligatorisk opplæringsdag for nytt kontrollutvalg, Bø Hotell onsdag 20.11.2019.
   Neste ordinære møte (nytt kontrollutvalg) 2.12.2019.

Votering

Enstemmig for forslag til vedtak.

Vedtak

Saken tas til orientering.

[Lagre] [Lagre endelig vedtak]

45/19 Eventuelt 2.9.2019

Behandlet av	Møtedato	Saksnr
1 Kragerø kontrollutvalg	02.09.2019	45/19

Møtebehandling
Ingen saker.

Votering

Vedtak

[Lagre] [Lagre endelig vedtak]

Temark

Agder og Telemark kontrollutvalgssekretariat IKS

Arkivsak-dok. 19/17695-1
Saksbehandler Benedikte Muruvik Vonen

Saksgang	Møtedato
Kragerø kontrollutvalg	02.12.2019

Nytt kontrollutvalg 2019-2023 Kragerø

Forslag fra sekretariatet:

Saken tas til orientering.

Bakgrunn for saken:

Formålet med saken er å bli litt kjent, få kvalitetssikret kontaktinformasjon og informert om praktiske forhold rundt møter mm.

Saksopplysninger:

Kragerø kommunestyre valgte nytt kontrollutvalg i det konstituerende kommunestyremøtet 17.10.2019. Leder og to medlemmer i det nye kontrollutvalget har deltatt på opplæring i Bø 20.11.2019.

Kontrollutvalget 2019-2023:

Leder: *Gotfred Nilsen (Ap)*
Nestleder: *Arne Kristiansen (R)*
Medlem: *Bente Fjellheim (SV)*
Medlem *Ole Marius Farstad (Krf)*
Medlem *Unn Kristin Nygaard (H)*

Vara:
For Ap/R/Mdg/SV:
Helen Bøe (R)
Erling Ballestad (Mdg)
Nina Haugland (Ap)

For Sp, H, Frp, Krf, V:
Nils Jul Lindheim (Sp)
Iver Juel (Frp)
Finn A. Forstrøm
Wenche Hestvik Ellegård

Sekretariats- og revisjonstjenester

Kragerø kommune har valgt å delta i to interkommunale selskap for å utføre kontrolloppgavene. Dette er Telemark kommunerevisjon IKS for revisjonsoppgaver og Agder og Telemark Kontrollutvalgssekretariat

IKS (Temark) for sekretariatsoppgaver. Kragerø kommune er deleier i begge selskaper. Begge selskaper er uavhengig av kommunens administrasjon, og selskapene er uavhengige av hverandre.

Telemark kommunerevisjon IKS utfører regnskapsrevisjon, forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll for Kragerø kommune. Innen regnskapsrevisjon er oppdragsrevisor for Kragerø kommune *Marianne Rogn*. Oppdragsansvarlig regnskapsrevisor er *Lisbet Fines*. Oppdragsansvarlig forvaltningsrevisor er *Kirsti Torbjørnson*. Revisor har møte- og talerett i kontrollutvalgets møter. Ved behandling av forvaltningsrevisjonsrapporter, er det gjerne den forvaltningsrevisoren som har vært mest involvert i revisjonsoppdraget som stiller i møtet. Fra 1.1.2020 slås Telemark kommunerevisjon IKS sammen med Vestfold kommunerevisjon IKS. Nytt navn blir Vestfold og Telemark revisjon IKS.

Temark forbereder sakene til kontrollutvalget og skriver alle saksfremlegg, gir løpende rådgivning, følger opp utvalgets vedtak, bistår kontrollutvalget i praktisk tilrettelegging og oppfølging av møter, og koordinerer aktørene. I det løpende arbeidet er sekretariatet bindeledd mellom utvalg og revisjon og mellom utvalg og administrasjon, og sekretariatet utfører oppgaver på vegne av kontrollutvalget. Sekretariatet har p.t. sju ansatte og fast sekretær for kontrollutvalget i Kragerø kommune er p.t. *Benedikte Muruvik Vonen*. Fra 1.1.2020 trer flere kommuner fra Vestfold inn i selskapet, og sekretariatet blir landets største i antall oppdrag. Nytt navn blir Vestfold, Telemark og Agder kontrollutvalgssekretariat IKS (Vetaks) og antall ansatte totalt øker noe. Ny fast sekretær for Kragerø kontrollutvalg vil da være *Anja Ottervang Homleid*.

Etter en presentasjonsrunde vil sekretariatet gå gjennom

- Kontroll av valgbarhet
- Oppdatere kontaktinformasjon
- Nettbrett
- Tilgang til og offentliggjøring av sakspapirer
- Godkjenning av protokoller
- Godtgjørelser mm.

Vurdering fra sekretariatet:

Sekretariatet ønsker alle lykke til og ser frem til godt samarbeid med det nye utvalget.

Temark

Agder og Telemark kontrollutvalgssekretariat IKS

Arkivsak-dok. 19/17696-1
Saksbehandler Benedikte Muruvik Vonen

Saksgang	Møtedato
Kragerø kontrollutvalg	02.12.2019

Kontrollutvalget - funksjon og oppgaver - Kragerø

Forslag fra sekretariatet:

Kontrollutvalget tar redegjørelsen til orientering.

Bakgrunn for saken:

Kontrollutvalget er et utvalg med en særskilt stilling etter kommuneloven. Sekretariatet gir i dette saksframlegget en oversikt over rammene for kontrollutvalgets arbeid.

Saksopplysninger:

Ordningen med kontrollutvalg ble lovfestet i 1992. Bakgrunnen for at kontrollutvalgene ble opprettet var at man ville sikre kommunene en egenkontroll basert på demokratiske prinsipper. Dette ble sett på som en del av det kommunale selvstyret og skulle bidra til å redusere behovet for statlig tilsyn og kontroll.

Intensjonene er beholdt og styrket i ny kommunelov fra 2018, som trådte i kraft fra det konstituerende møtet i kommunestyret 17.10.2019. Her er flere punkter som tidligere lå i forskrift løftet inn i loven.

I henhold til kommuneloven § 22-1 er det kommunestyret som har det øverste ansvaret for å kontrollere kommunens virksomhet. Kommunestyret skal så velge et eget kontrollutvalg som skal føre løpende kontroll på deres vegne. Kontrollutvalget er uavhengig av administrasjonen, og utvalget er kun underlagt kommunestyret.

Kontrollutvalget skal ha tilgang til nødvendige ressurser for å fylle rollen, blant annet økonomiske ressurser og bistand fra et uavhengig sekretariat. Kontrollutvalget bestiller revisjonstjenester fra kommunens revisor, som står for all revisjon (regnskapsrevisjon, forvaltningsrevisjon, eierskapskontroll) og en del andre kontrolloppgaver.

Kontrollutvalgets oppgaver
Kontrollutvalgets viktigste oppgave er å kontrollere at kommunestyrets vedtak og intensjoner følges opp av kommunedirektøren (rådmannen), og at kommunen drives i samsvar med lovverket. Utvalgets oppgaver er lovfestet i kommunelovens § 23-2, og i forskrift om kontrollutvalg og revisjon. Kontrollutvalget skal ifølge kommuneloven påse at disse oppgavene blir utført:

> *Regnskapsrevisjon.* Kontrollutvalget skal påse at kommunens årsregnskap blir revidert på en betryggende måte, holde seg løpende orientert om revisjonsarbeidet, og påse at revisjonsarbeidet foregår i samsvar med lov, forskrift og God kommunal revisjonsskikk. Kontrollutvalget skal avgi

en uttalelse om årsregnskapet til kommunestyret og påse at revisors påpekninger til årsregnskapet blir fulgt opp.

Forvaltningsrevisjon. Dette innebærer å gjennomføre systematiske vurderinger av økonomi, produktivitet, regeletterlevelse, måloppnåelse og virkninger ut fra kommunestyrets vedtak. I praksis er dette en form for evaluering av kommunens tjenesteproduksjon. Kontrollutvalget vurderer behovet for, planlegger og bestiller forvaltningsrevisjoner. Det skal utarbeides en plan for forvaltningsrevisjon, som skal baseres på en risiko- og vesentlighetsvurdering av kommunens virksomhet og virksomheten i kommunens selskaper. Planen skal vedtas av kommunestyret, men det kan delegeres til utvalget å gjøre endringer i planen underveis i perioden. Utvalget rapporterer resultatene fra hver forvaltningsrevisjon til kommunestyret. Utvalget følger også opp kommunestyrets vedtak knyttet til forvaltningsrevisjoner.

Eierskapskontroll. Dette innebærer å kontrollere om den som utøver kommunens eierinteresser, gjør dette i samsvar med lover og forskrifter, kommunestyrets vedtak og anerkjente prinsipper for eierstyring. Kontrollutvalget skal utarbeide en plan for eierskapskontroll, som skal baseres på en risiko- og vesentlighetsvurdering av kommunens eierskap. Planen skal vedtas av kommunestyret, men det kan delegeres til utvalget å gjøre endringer i planen underveis i perioden. Utvalget rapporterer resultatene av arbeidet til kommunestyret og følger opp kommunestyrets vedtak knyttet til eierskapskontroller.

Budsjett. Kontrollutvalget utarbeider årlig forslag til budsjett for kontrollarbeidet i kommunen. Kontrollutvalget har spilt inn et forslag om en budsjettramme på 1 746 000 kr for 2020. Av dette går kr 313 000 til driften av kontrollutvalget (møtegodtgjørelser, kurs/opplæring, bevertning mm., andre kontrolltjenester), kr 253 000 til drift av sekretariatet og kr 1 180 000 til planlagte revisjonshandlinger. Kontrollutvalgets forslag til budsjett for 2020 som ble oversendt til kommunestyret høsten 2019 er vedlagt saken.

Valg av revisjonsordning og valg av revisor. Det er svært sjelden denne saken er til behandling i kontrollutvalget, men i slike tilfeller avgir utvalget innstilling til kommunestyret om valg av revisjonsordning, eventuelt også om valg av revisor. Kommunen er i dag medeier i Telemark kommunerevisjon IKS, og kjøper sine revisjonstjenester derfra.

I tillegg plikter kontrollutvalget å utføre de oppgavene kommunestyret måtte pålegge utvalget. I slike sammenhenger må utvalget vurdere om de har tilstrekkelige ressurser til å utføre oppgaven innenfor gjeldende budsjett, eller om de må be om tilleggsressurser.

Utover lovpålagte oppgaver og oppgaver pålagt av kommunestyret, står kontrollutvalget fritt til å ta opp andre saker til behandling, innenfor sitt mandat og sine ressurser. Utvalget kan fremme saker for behandling i kommunestyret og innstiller i den forbindelse til vedtak. Kontrollutvalget kan imidlertid ikke kreve at kommunestyret realitetsbehandler saker som ikke er lovpålagt eller pålagt av kommunestyret. Utvalget har ikke instruksjonsmyndighet overfor administrasjonen, men kan be om å få tilslutning til pålegg til administrasjonen fra kommunestyret. Kontrollutvalget kan også kreve at kommunedirektøren møter i kontrollutvalget til behandlingen av saker.

Kontrollutvalgets rettigheter og plikter

Generelt

Leder i kontrollutvalget har møte- og talerett i kommunestyret når saker fra kontrollutvalget skal behandles. Leder kan delegere denne retten til et annet medlem. Det er viktig at denne retten benyttes, og at ordfører gir kontrollutvalget egen taletid, slik at utvalget kan informere om aktuelle saker i forbindelse med kommunestyrets behandling. Spesielt gjelder dette behandlingen av årsregnskap og rapporter fra forvaltningsrevisjoner og eierskapskontroller. Når kontrollutvalgsleder får mulighet til å presentere sakene for kommunestyret, får kommunestyret et bedre grunnlag for behandling av sakene. Presentasjon av sakene vil også bidra til å synliggjøre kontrollutvalgets arbeid, og til å sette kommunestyret bedre i stand til å forstå og bruke kontrollutvalget aktivt som sitt kontrollorgan.

Kragerø kommunes reglementer for folkevalgte organer gjelder også for kontrollutvalget, så langt det er mulig. Det er imidlertid kontrollutvalgssekretariatet som ivaretar all saksforberedelse for kontrollutvalget, siden utvalget er pålagt i lov å ha et sekretariat som er uavhengig av kommunens administrasjon.

Innsynsrett
Kontrollutvalget kan be om enhver opplysning eller tilgang til ethvert dokument i kommunen, uavhengig av bestemmelser om taushetsplikt og eventuelt bestemmelser om unntak fra offentlighet. Som en følge av bestemmelsene om innsynsrett i kommuneloven kan kontrollutvalgets medlemmer få innsyn i fullstendige sakspapirer og protokoller fra politiske utvalg, inkludert saker som er unntatt offentlighet.
Kontrollutvalget kan få innsyn i taushetsbelagte dokumenter på forespørsel. Det er viktig å merke seg at denne retten ligger til kontrollutvalget som *kollegium*, ikke til det enkelte medlem.

Innsynsretten gjelder også for selskaper som direkte eller indirekte er heleid av kommunen selv, eller som eies sammen med andre kommuner/fylkeskommuner. Kontrollutvalget skal varsles om møter i generalforsamling, representantskap og tilsvarende organer, og har rett til å være til stede i disse møtene. Innsynsrett og rett til undersøkelser gjelder også overfor andre virksomheter som utfører oppgaver på vegne av kommunen, men her skal innsynet og undersøkelsene bare omfatte det som er nødvendig for å undersøke om kontrakten blir oppfylt.

Taushetsplikt
Den vide innsynsretten gir kontrollutvalget omfattende innsyn, samtidig har utvalget et ansvar for ikke å misbruke innsynsretten eller opplysningene som innhentes. Medlemmer i kontrollutvalget er underlagt forvaltningslovens bestemmelser om taushetsplikt. Taushetsplikten gjelder også etter at medlemmene har trådt ut av kontrollutvalget.

Det er en vanlig misforståelse at folkevalgte kan pålegges taushetsplikt for alle typer opplysninger som kommer frem i lukkede møter. Dette er ikke riktig. Kun opplysninger som er taushetsbelagt i eller i medhold av lov er underlagt taushetsplikt.

Habilitet
Medlemmene i politiske organ skal be om å få vurdert egen habilitet dersom organet behandler saker der de selv eller noen av deres nærmeste har interesser eller er part, eller der det kan foreligge andre forhold som er egnet til å svakke tilliten til vedkommendes upartiskhet. Dette gjelder også kontrollutvalgets medlemmer. Medlemmene bør henvende seg til sekretariatet dersom de er i tvil om egen habilitet for å få en vurdering av spørsmålet og sikre at vara innkalles ved behov. Det er utvalget som avgjør om et medlem er habil eller ikke til å delta i behandlingen av en sak.

Møteplikt
Et kontrollutvalgsmedlem som ikke kan møte på grunn av lovlig forfall, skal uten opphold melde dette med forfallsgrunn til sekretariatet, som straks varsler/kaller inn varamedlem.

Aktuelle diskusjonstema:
Mediekontakt
Ønsker kontrollutvalget å ha en aktiv rolle overfor media og kommunens innbyggere? Hvilken praksis ønsker i så fall utvalget å legge seg på?

Saker og møter
Har utvalget ønsker angående sekretariatets saksfremstilling eller hvordan møtene avholdes? I hvor stor grad ønsker kontrollutvalget å legge møter utenfor kommunehuset? Utvalget kan gjennomføre virksomhetsbesøk hos kommunens virksomheter eller hos selskaper der kommunen har eierinteresser. Det er mulig å avholde utvalgsmøte der dersom forholdene ellers ligger til rette for dette. Møteplanen behandles i egen sak.

Opplæringsbehov

Kontrollutvalget vil i de kommende møtene få mer informasjon om arbeidsoppgavene, blant annet vil medlemmene høre mer om forvaltningsrevisjon, eierskapskontroll og regnskapsrevisjon. Det er i budsjettet også tatt høyde for at utvalgsmedlemmene kan delta på en av to sentrale konferanser i regi av Norges Kommunerevisorforbund (januar) og Forum for Kontroll og Tilsyn (juni), og i tillegg sekretariatets regionale vår- og høstkonferanse. Utvalget kan diskutere om opplæringsbehovet bør dekkes på andre måter, for eksempel studietur, egne kursopplegg og deltakelse på andre kurs og konferanser, innenfor det budsjettet som blir vedtatt.

For nærmere informasjon om sakene som har vært oppe i kontrollutvalget, viser sekretariatet til www.temark.no, der alle sakspapirer og protokoller legges ut fortløpende. For oversikt over plan for forvaltningsrevisjon og plan for selskapskontroll for perioden 2015-2019 og annen informasjon om kontrollutvalgets virksomhet, viser sekretariatet til vedlagte Årsmelding 2018 for Kragerø kontrollutvalg. Kontrollutvalget rapporterer hvert år til kommunestyret om resultatet av sin virksomhet gjennom årsmeldinger.

Vurdering fra sekretariatet:

Sekretariatet anbefaler kontrollutvalgets medlemmer å sette seg inn i kontrollutvalgsboken når denne foreligger (ventes oppdatert i 2020). Boken inneholder gode råd om hvordan kontrollutvalget kan jobbe og hva medlemmene kan forvente.

Kontrollutvalget kan gjennom saken be om opplæring på konkrete områder av kommunens drift og gi innspill om hvordan de ønsker å jobbe videre. Det åpnes i hvert møte for å drøfte bestilling av nye saker under Eventuelt.

Vedlegg:

Saksutskrift – Budsjett for kontrollarbeidet 2020 Kragerø
Saksutskrift – Evaluering av kontrollutvalgets arbeidsform og oppgaver
Årsmelding 2018 Kragerø kontrollutvalg

Temark

Agder og Telemark kontrollutvalgssekretariat IKS

Saksutskrift

Arkivsak-dok. 19/14545-1
Arkivkode 151
Saksbehandler Benedikte Muruvik Vonen

Saksgang	Møtedato	Saksnr
1 Kragerø kontrollutvalg	02.09.2019	39/19

Budsjett for kontrollarbeidet 2020 Kragerø

Forslag fra sekretariatet:

Kontrollutvalget innstiller følgende til kommunestyret:

Kommunestyret vedtar forslag til budsjett for 2020 kontroll, tilsyn og revisjon i Kragerø kommune med en ramme på kr 1 746 000.

Kontrollutvalget sitt budsjettforslag skal følge budsjettsaken til kommunestyret via formannskapet.

Bakgrunn for saken:

Forskrift om kontrollutvalg og revisjon gjeldende fra konstituering av nytt kommunestyre høsten 2019 § 2 sier følgende om kontrollutvalgets rolle i fastsettelsen av budsjettet for kontrollarbeidet:

Kontrollutvalget skal utarbeide forslag til budsjett for kontrollarbeidet i kommunen eller fylkeskommunen. Forslaget skal følge innstillingen til årsbudsjettet etter kommuneloven § 14-3 tredje ledd til kommunestyret eller fylkestinget.

Av kommuneloven § 14-3 tredje ledd fremgår følgende:
Formannskapet eller fylkesutvalget innstiller til vedtak om økonomiplan, årsbudsjett, årsregnskap og årsberetning. […]

Kontrollutvalget fremmer med dette en sak til kommunestyret (via formannskapet) om budsjett for kontrollarbeidet for 2020 i Kragerø kommune.

Saksopplysninger:

Sekretariatet har utarbeidet et forslag til budsjett for kontrollarbeidet i Kragerø kommune for 2020. Kontrollutvalgets budsjett omfatter kostnadene knyttet til selve driften av utvalget, og i tillegg kostnadene til sekretariattjenester for kontrollutvalget og kommunens kjøp av revisjonstjenester.

Budsjettet er hovedsakelig basert på kommunens reglement for godtgjørelse av folkevalgte, tidligere budsjettall som kontrollutvalget har spilt inn, og anslag fra de interkommunale selskapene som utfører arbeid på oppdrag fra kontrollutvalget.

Det å sørge for god kontroll med driften i kommunen er høyaktuelt. Kontrollutvalget er kommunestyrets eget verktøy for gjennomføring av egenkontroll i virksomheten. Kommunestyret har ansvar for å sørge for at det blir bevilget tilstrekkelige ressurser til dette. Sekretariatet ønsker gjennom budsjettsaken også å synliggjøre kostnadene innen kontrollarbeidet eksplisitt.

Møtegodtgjørelse mv. avhenger både av aktiviteten i utvalget og hvilket godtgjøringsnivå kommunen ligger på. Budsjettet følger gjeldende reglement for godtgjørelse til folkevalgte i Kragerø kommune. (Fast godtgjørelse for leder er 7,5 % av ordførers lønn, de fire medlemmene får 0,15 % av ordførers lønn pr. møte.) Kommunestyret har ennå ikke har behandlet reglement for godtgjørelse av folkevalgte for perioden 2019-2023. Sekretariatet vil oversende nye tall dersom kommunestyrets vedtak endrer godtgjørelsene med virkning for kontrollutvalget. Det er i tråd med gjeldende avtale mellom Kragerø kommune og Agder og Telemark kontrollutvalgssekretariat IKS tatt høyde for 6 kontrollutvalgsmøter i året og 5 medlemmer i kontrollutvalget. Sammensetningen av nytt kontrollutvalg kan komme til å påvirke ev. utgifter til tapt arbeidsfortjeneste og frikjøp. I budsjettet for 2020 ligger det inne samlet kr 18 000 til dette.

Servering er enkel møtemat og en middag ute pr. år. Budsjettet er justert litt opp på grunn av prisvekst.

Kontorutgifter består av medlemmenes abonnement på tidsskriftet Kommunerevisoren og medlemskap i Forum for Kontroll og Tilsyn. Budsjettet er justert litt opp pga. prisvekst.

Kurs/opplæring og oppdatering av utvalgets medlemmer er vesentlig for kvaliteten på kontrollutvalgets arbeid, og det forventes at det settes av tilstrekkelige ressurser til dette. I tillegg er det av stor verdi å få god kontakt og erfaringsutveksling med kontrollutvalgsmedlemmer i andre kommuner. Sekretariatet anbefaler NKRF's kontrollutvalgskonferanse i januar 2020 (Norges Kommunerevisorforbund) og/eller FKT's fagkonferanse i juni 2020 (Forum for kontroll og tilsyn), samt vår- og høstkonferanser regionalt i regi av sekretariatet. Posten for opplæring tar anslagsvis høyde for at alle medlemmer kan delta på én sentral konferanse eller andre tilsvarende opplæringstiltak, samt vår- og høstkonferansen til Temark. Det er en fordel for læringsutbyttet at minst to personer deltar på samme opplæringstiltak eller konferanse.

Til disp. for kontrollutvalget omfatter andre tjenester/undersøkelser kontrollutvalget måtte ha behov for i sitt kontrollarbeid utover tjenester definert inn i totalleveransen fra sekretariat og revisjon. Det er viktig at det bevilges nok ressurser til å gjennomføre de påkrevde undersøkelsene kontrollutvalget finner nødvendig. Posten er satt ned pga. at det tidligere lå budsjett for selskapskontroller inne her. Dette er nå inkludert i tilskuddet til revisjonsselskapet.

Kragerø kommune har valgt å delta i to interkommunale selskaper for å løse egenkontrolloppgavene. Dette er Vestfold og Telemark revisjon IKS for revisjonsoppgaver og Agder og Telemark kontrollutvalgssekretariat IKS (Temark) for sekretariatsoppgaver. For begge disse selskapene gjelder at det er representantskapet som vedtar det endelige budsjettet og fordelingen av dette på medlemskommunene. Budsjettsummen for både sekretariat og revisjonstjenester er anslaget som er oppgitt av selskapene under forutsetning om godkjenning i styret og representantskapet senere i høst, og for Temark er anslaget gitt under forutsetning av vedtak om inntreden av nye kommuner.

Budsjettet kan spesifiseres som følger:

	Regnskap	Budsjett	Bud.forslag
	2018	2019	2020
KONTROLLUTVALGET			
Møtegodtgjørelse mv.	111 356	127 000	**131 000**
Servering	6 311	5 000	**10 000**
Kontorutgifter	6 125	10 000	**12 000**
Kurs/opplæring	34 114	60 000	**60 000**
Til disp. for kontrollutvalget	120 000	200 000	**100 000**
Sum KU	**277 906**	**402 000**	**313 000**
Sekretariat	221 000	229 000	**253 000**
Tilskudd revisjonsselskap	1 215 652	1 247 000	**1 180 000**
SUM KONTROLLVIRKSOMHET	**1 714 558**	**1 878 000**	**1 746 000**

Det er kontrollutvalget som innstiller på budsjett (på rammenivå) for kontrollarbeidet i kommunen til kommunestyret. Innstillingen skal derfor gå direkte til kommunestyret via formannskapet, dvs. den skal legges ved når budsjettet oversendes fra rådmannen til formannskapet og fra formannskapet til kommunestyret.

Vurdering fra sekretariatet:
Sekretariatet minner igjen om at det knytter seg usikkerhet til tallene for sekretariat- og revisjonstjenester, da vi må ta forbehold om representantskapenes vedtak vedr. overføringer til sekretariatene. Ev. endringer vil bli oversendt kommunen fra selskapene.

Kommunestyret skal bare vedta den totale rammen for kontroll, tilsyn og revisjon. Etter sekretariatets vurdering vil det være nødvendig med en ramme på kr 1 746 000 for kontrollarbeid for Kragerø kommune for 2020.

Kragerø kontrollutvalg har behandlet saken i møte 02.09.2019 sak 39/19

Møtebehandling
Sekretariatet innledet kort i saken og svarte på spørsmål.

Redaksjonell endring: «Kontroll, tilsyn og revisjon» er nå endret i kommuneloven til «kontrollarbeid», og dette justeres også i vedtaket. Andre setning blir dermed:
Kommunestyret vedtar forslag til budsjett 2020 for kontrollarbeid i Kragerø kommune med en ramme på kr 1 746 000.

Votering
Enstemmig for forslag til vedtak med redaksjonell endring i møtet.

Vedtak
Kontrollutvalget innstiller følgende til kommunestyret:

Kommunestyret vedtar forslag til budsjett 2020 for kontrollarbeid i Kragerø kommune med en ramme på kr 1 746 000.

Kontrollutvalget sitt budsjettforslag skal følge budsjettsaken til kommunestyret via formannskapet.

RETT UTSKRIFT
DATO 6.september.2019

Årsmelding 2018

Kontrollutvalget Kragerø kommune

1. Kontrollutvalget i Kragerø kommune

Kontrollutvalget skal forestå det løpende tilsynet med den kommunale forvaltningen på kommunestyrets vegne. Kontrollutvalget har i 2018 bestått av følgende medlemmer og varamedlemmer:

Medlemmer:	Varamedlemmer:
Iver Juel (Frp), leder	Kjell Nygaard (Frp) Eva Hansen (Frp) Kari Køhler (V) Kari Fosso (H)
Unn Kristin Nygaard (H), nestleder	
Bjørn Vidar Bråthen (Krf), medlem	
Arne Kristiansen (R)	Helen Bøe (R) Unni Wærstad (Ap) Finn Kristensen (Ap)
Nina Haugland (Ap)	

GRUNNPILARER I ARBEIDET:

Kontrollutvalget styrker innbyggernes tillit til kommunen

Kontrollutvalget opptrer som et kollegium

Kontrollutvalget er ikke en arena for partipolitikk

Kontrollutvalget er ikke en arena for politisk omkamp

Kontrollutvalget er ikke et klageorgan

Kontrollutvalget er åpent for alle innspill

2. Oppgaver

Kommunen er samfunnet sin viktigste velferdsprodusent og forvalter store ressurser på vegne av innbyggerne. Omfanget av og bredden i den kommunale tjenesteproduksjonen gjør det nødvendig med utstrakt styring og kontroll av at innbyggerne får de tjenestene de har krav på, og at ressursene blir forvaltet på en effektiv måte i samsvar med kommunestyret sine føringer.

Kommunal egenkontroll er den kontrollen kommunen selv gjennomfører i egen virksomhet. Egenkontroll er et viktig element i det lokale folkestyret, og skal bidra til at kommunen når de mål som er satt, innenfor rammene av gjeldende regelverk og tildelte ressurser. Egenkontrollen skal også bidra til å styrke folk sin tillit til forvaltningen, gjennom forebygging og avdekking av ulovlige og andre uheldige forhold. En kommunesektor med god egenkontroll kan også redusere statlig detaljstyring og kontroll.

Egenkontrollen i kommunene utføres i hovedsak av rådmannen, revisjonen og kontrollutvalget. Kontrollutvalget består av folkevalgte personer som er valgt til å være kommunestyrets egen kontrollinstans. Kontrollutvalget er avgjørende for å oppnå en vel fungerende egenkontroll i den enkelte kommune eller fylkeskommune. En vel fungerende egenkontroll styrker innbyggerne sin tillit til kommunen og er viktig for å sikre effektiv og rett bruk av ressursene.

3. Kommunestyret

Kontrollutvalget er kommunestyret sitt verktøy, og det er kommunestyret som har det overordnede tilsynsansvaret for den kommunale virksomheten. Kommunestyret spiller derfor en avgjørende rolle

for hvilken oppmerksomhet kontroll- og tilsynsarbeidet har i kommunen. For at kontrollutvalget skal være et godt verktøy for kommunestyret, må kommunestyret gi kontrollutvalget gode rammebetingelser. I dette ligger bl.a. at det eksisterer gode relasjoner mellom utvalget og kommunestyret. Dette er noe av det som skal sikres gjennom at minst ett medlem i kontrollutvalget skal være medlem i kommunestyret. I Kragerø er dette kravet oppfylt, med to kommunestyremedlemmer i kontrollutvalget. I tillegg er det naturlig at ordfører med jevne mellomrom deltar i kontrollutvalgets diskusjoner. Ordfører har alltid møte- og talerett i kontrollutvalget. Kommunestyret er videre ansvarlig for at kontrollutvalget får de økonomiske rammene som er nødvendige for å utføre kontrollarbeidet.

4. Opplæring

Det stilles stadig større krav og forventninger til kontrollutvalgets kompetanse, både fra det politiske miljø og kommunens innbyggere. For at kontrollutvalget skal kunne utøve den gode egenkontrollen i tråd med lov og forskrift, er det nødvendig å legge til rette for opplæring og erfaringsutveksling om kontrollutvalgets rolle, oppgaver og lovverk. Kontrollutvalget inviteres årlig til Fagkonferansen til Forum for kontroll og tilsyn (FKT), Kontrollutvalgskonferansen i regi av Norges kommunerevisorforbund (NKRF) og Vår- og Høstkonferanse i regi av Temark. Dette er viktige samlinger for å tilføre kontrollutvalgets medlemmer ny kunnskap, og det er arenaer der kontrollutvalgsmedlemmer fra hele landet/regionen møtes og drøfter saker og arbeidsmetoder.

Kontrollutvalgets medlem Arne Kristiansen deltok på Kontrollutvalgskonferansen i regi av NKRF i februar 2018. Leder Iver A. Juel og medlem Bjørn Vidar Bråthen deltok på Temarks Vårkonferanse i Kristiansand i april 2018. Leder Iver A. Juel og medlem Arne Kristiansen deltok på FKT's Fagkonferanse på Gardermoen i mai 2018. Leder Iver Juel og medlemmene Bjørn Vidar Bråten og Arne Kristiansen deltok på Temarks høstkonferanse i Bø i november 2018.

5. Sekretariat

Sekretariatet forbereder sakene til kontrollutvalget, bistår kontrollutvalget med faglig rådgivning og følger opp kontrollutvalgets vedtak. I tillegg kommer praktisk tilrettelegging og oppfølging av utvalgets møter. I det løpende arbeidet er sekretariatet bindeledd mellom utvalg og revisjonsselskap og mellom utvalg og administrasjon, og sekretariatet utfører oppgaver på vegne av kontrollutvalget. Sekretariatet kalles gjerne kontrollutvalgets «operative ledd».

Kommunen er medeier i og får sin sekretærbistand til kontrollutvalget fra Agder og Telemark kontrollutvalgssekretariat IKS (Temark). Med oppdrag for 34 kommuner og fylkeskommuner i Aust-Agder, Vest-Agder og Telemark var Temark i 2017 landets største kontrollutvalgssekretariat. Sekretariatet har sju ansatte, og fast sekretær for kontrollutvalget i Kragerø kommune er rådgiver Benedikte Muruvik Vonen.

6. Revisjon

Kragerø kommune er medeier i og får sine revisjonstjenester fra Telemark kommunerevisjon IKS. De utfører hovedsakelig regnskapsrevisjon, forvaltningsrevisjon og selskapskontroll for kommunen. Regnskapsrevisjon består av en lang rekke løpende revisjonsoppgaver, og munner ut i revisjonsberetningen som revisjonen avgir om kommunens årsregnskap. Forvaltningsrevisjon og selskapskontroll er større enkeltoppgaver som kontrollutvalget bestiller ut fra vedtatt (og eventuelt justert) Plan for forvaltningsrevisjon og Plan for selskapskontroll, basert på overordnet analyse av risiko og vesentlighet i kommunen. De blir behandlet som egne saker i kontrollutvalget og

videresendt med innstilling til vedtak til kommunestyret. De aktuelle undersøkelsene er beskrevet i egne avsnitt under.

Kontrollutvalget skal påse at revisjonen av kommunen skjer på en betryggende måte. Det er derfor viktig at utvalget har god dialog med revisor og holder seg orientert om revisjonens arbeid. Kontrollutvalget har som regel et eget punkt for orienteringer fra revisjonen i hvert møte, og revisor er alltid til stede på møtene.

Oppdragsrevisor er Marianne Rogn. Oppdragsansvarlig regnskapsrevisor er Lisbet Fines og oppdragsansvarlig forvaltningsrevisor er Kirsti Torbjørnson.

7. Økonomi

For å utøve sin funksjon på en god måte har kontrollutvalget lagt vekt på å be kommunestyret om økonomiske rammer som muliggjør den aktiviteten som det legges opp til i møte- og arbeidsplanen. Kontrollutvalget er i henhold til kommuneloven pålagt å utarbeide budsjettforslag for kontroll- og tilsynsvirksomheten i kommunen, med selvstendig innstillingsrett overfor kommunestyret, dvs. at budsjettforslaget fra kontrollutvalget går uendret til kommunestyret. Budsjettet (ramme for kontroll, tilsyn og revisjon) blir vedtatt av kommunestyret. Innen denne rammen ligger det kostnader til drift av kontrollutvalget, kjøp av sekretariattjenester og kjøp av revisjonstjenester.

Regnskapstallene for den samlede kontroll- og tilsynsvirksomheten i kommunen fremkommer av kommunens samlede årsregnskap. Budsjett og regnskap for 2018 viser følgende:

	Budsjett	**Regnskap**
KONTROLLUTVALGET	**2018**	**2018**
Møtegodtgjørelse mv.	124 000	111 356
Servering	5 000	6 311
Kontorutgifter	2 000	6 125
Kurs/opplæring	60 000	34 114
Til disp. for kontrollutvalget	205 000	120 000
Sum KU	**396 000**	**277 906**
Sekretariat	222 000	221 000
Tilskudd revisjonsdistrikt	1 216 000	1 215 652
SUM KONTROLLVIRKSOMHET	**1 834 000**	**1 714 558**

Kommentar:
Kontroll, tilsyn og revisjon i Kragerø kommune hadde totalt et mindreforbruk på ca. kr 119 442. De største avvikene kan forklares som følger:

- Møtegodtgjørelse har et mindreforbruk på ca. kr 12 000. Dette skyldes hovedsakelig at det var budsjettert med tapt arbeidsfortjeneste som ikke er fremsatt krav om eller ikke har blitt belastet kontrollutvalgets budsjett
- Kurs/opplæring har et mindreforbruk på ca. kr 26 000 pga. at det var færre enn budsjettert som hadde anledning til å delta på de budsjetterte opplæringstiltakene

- «Til disp. for kontrollutvalget» inneholder bl.a. selskapskontroll (største post), og det ble gjennomført mindre selskapskontroll enn budsjettert i 2018 pga. tidsforskyvning og deling av kostnader med annen eier. Totalt mindreforbruk her var kr 85 000.

8. Kontrollutvalgets arbeid – møter og saker

Kontrollutvalget hadde i 2018 7 møter og behandlet 46 saker. Det var planlagt 6 møter, og det 7. møtet ble gjennomført som fellesmøte med kontrollutvalget i Telemark fylkeskommune. Sakspapirer og protokoller legges løpende ut på www.temark.no.

Kontrollutvalget inviterer ledere og andre nøkkelpersoner i organisasjonen for å bli orientert om og stille aktuelle spørsmål knyttet til forvaltningen, og for å bli gjensidig oppdatert og orientert om det enkelte tjenesteområdet og kontrollutvalgets rolle. Følgende personer har møtt i kontrollutvalget i Kragerø i 2018 (utover medlemmer, møtende varamedlemmer, revisorer og sekretariatet) og derigjennom bidratt til kontrollarbeidet:

- Ordfører Jone Blikra
- Rådmann Inger Lysa
- Kommunalsjef stab og støtte Åge Aashamar
- Kommunalsjef oppvekst Torill Sandberg
- Kommunalsjef samfunn Beathe With
- Kommunalsjef helse og omsorg Alv Dag Brandal
- Bygningssjef Per Arstein
- Virksomhetsleder kompetanse og integrering Rebecka Båld
- Havnefogd Svein Arne Walle

Følgende møtte fra Telemark kommunerevisjon IKS i 2018:

- Revisjonssjef Kjell Peter Ekman
- Oppdragsrevisor Marianne Rogn
- Oppdragsansvarlig forvaltningsrevisor Kirsti Torbjørnson
- Forvaltningsrevisor Hildegunn Rafdal
- Forvaltningsrevisor Geir Kastet Dahle
- Forvaltningsrevisor Anne Sæterdal

Fra sekretariatet har følgende møtt i 2018:

- Daglig leder Line Bosnes Hegna
- Rådgiver Benedikte Muruvik Vonen

Kragerø kontrollutvalg behandlet i løpet av 2018 følgende saker:

a. Årsregnskapet

Når kontrollutvalget er blitt forelagt revisjonsberetningen fra revisor, skal utvalget avgi uttalelse om årsregnskapet før det vedtas av kommunestyret. Uttalelsen avgis til kommunestyret. Kopi av uttalelsen skal være formannskapet i hende tidsnok til at det kan tas hensyn til den før dette organet avgir innstilling om årsregnskapet til kommunestyret (jf. kontrollutvalgsforskriften § 7).

Kragerø Havnevesen KF

Kontrollutvalget avga en uttalelse til Kragerø Havnevesen KF sitt årsregnskap 2017. Revisjonen hadde avlagt en normalberetning, dvs. at revisjonen ikke har avdekket feil eller mangler som krever forbehold eller presiseringer i revisjonsberetningen.

Kontrollutvalget anbefalte at Kragerø Havnevesen KF sitt årsregnskap for 2017 skulle godkjennes, men forventet at følgende forhold ble tatt hensyn til i det videre arbeidet:

- Kontrollutvalget merket seg revisors kommentar om at de ikke kunne se at det var foretatt vurderinger av kundefordringer og avsetning for potensielt tap.
- Kontrollutvalget merket seg revisors kommentar om uheldige manuelle føringer på lønnspostene.
- Kontrollutvalget merket seg revisors kommentar om manglende budsjettregulering i investeringsregnskapet, og uttalte en forventning om at investeringsbudsjettet vil bli regulert for fremtiden.
- Revisjonen anbefalte at det klargjøres på forhånd hvem som har ansvaret for de ulike oppgavene ved årsavslutningen, slik at det blir god kommunikasjon mellom foretaket, økonomiavdelingen og lønningsavdelingen. Videre anbefalte revisor at dokumentasjon burde foreligge samlet.

Kragerø kommune

Kontrollutvalget avga en uttalelse til Kragerø kommune sitt årsregnskap 2017. Revisjonen hadde avlagt en normalberetning, dvs. at revisjonen ikke har avdekket feil eller mangler som krever forbehold eller presiseringer i revisjonsberetningen.

Kontrollutvalget anbefalte kommunestyret å godkjenne årsregnskapet og årsmeldingen, samtidig som de forventet at enkelte forhold som revisjonen hadde pekt på i sin rapport til kontrollutvalget ble fulgt opp i 2018:

- Kontrollutvalget merket seg revisors kommentarer omkring investeringsregnskapet. Udekket beløp skyldtes manglende låneopptak i forhold til kommunestyrets vedtak. Videre anbefalte revisjonen at kommunen vurderer om kommunens kapasitet er realistisk i forhold til planlagte gamle og nye prosjekter i 2018. Kontrollutvalget merket seg at revisjonen påpekte at kommunen budsjetterte med bruk av ubundne investeringsfond, når disse var brukt opp. Revisjonen kommenterte også at enkelte prosjekter viste et merforbruk, men viste til at det er de totale kostnadene til det enkelte prosjekt som viser om det er overskridelser og om prosjektet trenger ny behandling i kommunestyret.
- Kontrollutvalget merket seg revisjonens kommentarer omkring virkningen på kommunens resultat av at Kragerø Kunstskole AS hadde problemer i 2017, og at revisjonen ikke kunne se at det var foretatt noen vurdering av om aksjekapitalen burde nedskrives.
- Kontrollutvalget merket seg revisors kommentarer omkring kommunens høye og økende gjeld, med den risiko dette medfører.
- Kontrollutvalget merket seg revisors kommentar om at beskrivelsen av rådmannens økonomiske internkontroll fortsatt kunne ha vært mer utdypende i forhold til hvilke tiltak som var iverksatt og hvilke tiltak som var planlagt iverksatt. Dette var en kommentar som også ble gitt ved revisjonen av regnskapet for 2016.

b. Forvaltningsrevisjonsprosjekter

Gjennomføring av forvaltningsrevisjoner er et viktig redskap for å bidra til bedre måloppnåelse og økt kvalitet på tjenestene i kommunen. Kontrollutvalget har fått i oppdrag gjennom kommuneloven § 77 nr. 4 å gjennomføre forvaltningsrevisjon. Kontrollutvalgsforskriften kap. 5 utdyper dette nærmere. Som grunnlag for valget av forvaltningsrevisjonsprosjekter skal det foreligge en **overordnet analyse og plan for forvaltningsrevisjon**. Planen skal vedtas innen årets slutt året etter kommunestyrevalget. Overordnet analyse ble utarbeidet av Telemark kommunerevisjon IKS og lagt frem for kontrollutvalget til behandling i møtet 15.2.2016. Sammen med analysen la revisjonen frem forslag til

plan for forvaltningsrevisjon. Planen ble vedtatt i møtet 25.4.2016 og består av følgende prosjekter for perioden 2016-2019:

1. Byggesaksbehandling
2. Boplikt i Kragerø kommune
3. Introduksjonsprogrammet
4. Sosialtjenesten

Kommunestyret ga i sitt møte 19.5.2016 sin tilslutning til planen og ga fullmakt til kontrollutvalget for å endre planen etter behov i perioden. Kontrollutvalget vedtok i sitt møte 7.5.2018 sak 15/18 å endre planen på bakgrunn av at fylkesmannen nettopp hadde gjennomført tilsyn med introduksjonsprogrammet, og at det ble vedtatt å utvide prosjektet Boplikt i Kragerø kommune utover opprinnelig plan. Etter dette består justert Plan for forvaltningsrevisjon 2016-2019 av følgende prosjekter:

1. Byggesaksbehandling (gjennomført 2016-2017)
2. Boplikt i Kragerø kommune (gjennomført 2017-2018)
3. Barnevern

For å oppnå god kvalitet på og nytte av forvaltningsrevisjonene, bør kontrollutvalget:

- bruke tid på bestillingsprosessen, slik at de får formidlet en tydelig bestilling til revisjonen. Dette vil sikre at det er enighet om hva forvaltningsrevisjonen skal svare på.
- utarbeide en plan for hvordan revisjonen skal rapportere underveis i et forvaltningsrevisjonsprosjekt.
- sørge for at *forvaltningsrevisjonsrapporten* presenteres i kommunestyret enten av leder i kontrollutvalget, kommunestyrets representant i utvalget eller revisor. *Behandlingen i kontrollutvalget og forslaget til vedtak i kommunestyret* bør primært presenteres av utvalgets leder i kommunestyret.
- inkludere tidsfrister for tilbakemeldinger og/eller gjennomføring av tiltak i innstillingen til vedtak som oversendes kommunestyret. Dette fordi at kontrollutvalget er pålagt å følge opp at administrasjonen gjennomfører kommunestyrets vedtak (kontrollutvalgsforskriften § 12).

Kontrollutvalget har jobbet med følgende forvaltningsrevisjoner i 2018:

i. Boplikt i Kragerø kommune

Kontrollutvalget bestilte i sitt møte 24.4.2017 sak 11/17 forvaltningsrevisjonen Boplikt i Kragerø kommune. Følgende problemstillinger ble vedtatt undersøkt:

1. *I hvilken grad sikrer Kragerø kommune forsvarlig behandling av konsesjonssøknader?*
2. *I hvilken grad sikrer Kragerø kommunen forsvarlig kontroll med at konsesjonsvilkårene for eiendommer regulert til boligformål blir overholdt?*

Underveis i prosjektet, i sitt møte 22.5.2017 sak 19/17, vedtok kontrollutvalget å inkludere innhenting av informasjon fra velforeninger (i sjønære områder). De utvidede undersøkelsene skulle finansieres gjennom redusert ramme for de gjenstående prosjektene i vedtatte Plan for forvaltningsrevisjon 2016-2019.

Kontrollutvalget behandlet i sitt møte 7.5.2018 sak 14/18 rapport fra forvaltningsrevisjonen Boplikt i Kragerø kommune. I forvaltningsrevisjonen gjorde revisjonen funn som ga følgende konklusjoner:

- Kragerø kommune har delvis en forsvarlig saksbehandling av konsesjonssaker. Ivaretakelse av habilitet, veiledningsplikt og saksutredning synes bedre ivaretatt enn vedtaksutforming.

- Kragerø kommune har hovedsakelig forsvarlig kontroll med at konsesjonsvilkårene blir overholdt.

Revisjonen mente at kommunen bør:
- oppdatere delegasjonsreglementet
- vurdere å dokumentere flere ledd i saksbehandlingen i konsesjonssaker
- sikre at vedtak i konsesjonssaker er enkle å etterprøve, og
- sikre at konsesjonsvilkår for alle eiendommer regulert til boligformål blir overholdt.

Kontrollutvalget savnet noe informasjon om forhold de mente var vesentlige, og vedtok følgende:

Kontrollutvalget ber om at 33 nevnte saker som revisjonen har fått henvendelser om, der en er usikker på om boplikten er overholdt, blir oversendt til rådmannen for vurdering (jf. rapporten pkt. 3.4 s. 13) (med forbehold om at dette er juridisk i orden).

Rapporten sendes tilbake til revisjonen for å få frem flere fakta om følgende (for 2017):
- *Hvor mange eiendommer var familieoverdragelser etter at eieren hadde eid eiendommen mindre enn 10 år?*
- *Hvor mange eiendommer hadde oppfylt boplikt på grunnlag av at eier var pendler for arbeid/studier?*
- *Hvor mange eiendommer hadde oppfylt boplikt på grunnlag av at andre enn eier bebor eiendommen?*

Kontrollutvalget fikk til sitt møte 5.6.2018 sak 24/18 et notat fra Telemark kommunerevisjon som tok opp de problemstillingene kontrollutvalget hadde oversendt. Følgende vedtak ble fattet i saken:

Kontrollutvalget ber, med forbehold om aksept fra melder, Telemark kommunerevisjon IKS oversende 33 nevnte saker de har fått henvendelser om gjennom arbeidet med forvaltningsrevisjonen Boplikt i Kragerø kommune, der en er usikker på om boplikten er overholdt, til rådmannen for vurdering.

Kontrollutvalget tar rapporten Boplikt Kragerø kommune til orientering og oversender den til kommunestyret med følgende innstilling til vedtak:

Kommunestyret tar rapport fra forvaltningsrevisjonen Boplikt i Kragerø kommune til orientering og ber rådmannen følge opp anbefalingene i rapporten og i dette arbeidet spesielt:
- *oppdatere delegasjonsreglementet,*
- *dokumentere flere ledd i saksbehandlingen i konsesjonssaker,*
- *sikre at vedtak i konsesjonssaker er enkle å etterprøve, og*
- *sikre at konsesjonsvilkår for alle eiendommer regulert til boligformål blir overholdt.*

Rådmannen bes komme tilbake til kontrollutvalget med en skriftlig plan for tiltak som settes i gang for å følge opp vedtaket og rapportens anbefalinger i utvalgets oktobermøte 2018. Senest til kontrollutvalgets tredje møte i 2019 bes rådmannen gi kontrollutvalget en skriftlig tilbakemelding om hvordan vedtaket og rapportens anbefalinger er fulgt opp og hvilken effekt dette har gitt.

Kommunestyret fikk oversendt rapporten og behandlet den i sitt møte 4.10.2018 sak 63/18. Kommunestyret ønsket en mer direkte involvering i arbeidet. Følgende vedtak ble fattet:

Kommunestyret tar rapport fra forvaltningsrevisjonen Boplikt i Kragerø kommune til orientering og ber rådmannen følge opp anbefalingene og i dette arbeidet spesielt:

- *oppdatere delegasjonsreglementet,*
- *dokumentere flere ledd i saksbehandlingen i konsesjonssaker,*
- *sikre at vedtak i konsesjonssaker er enkle å etterprøve,*
- *sikre at konsesjonsvilkår for alle eiendommer regulert til boligformål blir overholdt.*

Rådmannen bes komme tilbake til kommunestyret i første kommunestyre i 2019 med en skriftlig plan for tiltak som settes i gang for å følge opp vedtak og rapportens anbefalinger.

Selv om kommunestyret i sitt vedtak ber om at rapportering skjer direkte til dem, har kontrollutvalget plikt iht. kontrollutvalgsforskriften § 12 til å påse at kommunestyrets vedtak i tilknytning til behandlingen av rapporter om forvaltningsrevisjon følges opp. Kontrollutvalget vil derfor jobbe videre med forvaltningsrevisjonen Boplikt i Kragerø kommune i 2019.

ii. Barnevernet i Kragerø

Kontrollutvalget i Kragerø bestilte i sitt møte 7.5.2018 prosjektplan for forvaltningsrevisjonen Barnevernet i Kragerø. I revisjonens forslag til plan som ble behandlet av kontrollutvalget i deres møte 17.9.2018 sak 24/18 lå følgende problemstillinger:

1. *I hvilken grad har barnevernet en forsvarlig organisering av tjenestene?*
2. *I hvilken grad håndterer barnevernet undersøkelser i samsvar med barnevernloven?*
3. *I hvilken grad får barn med tiltak en forsvarlig oppfølging av barnevernet?*

Etter drøftinger i møtet gjorde kontrollutvalget følgende vedtak:

Kontrollutvalget bestiller forvaltningsrevisjonen Barnevernet i Kragerø fra Telemark kommunerevisjon IKS i tråd med fremlagt prosjektplan, med følgende endring:

- *Forvaltningsrevisjonen utvides med undersøkelser også innen barnevernets håndtering av bekymringsmeldinger, og barnevernets samhandling med andre instanser i kommunen.*
- *Problemstillingen «I hvilken grad får barn med tiltak en forsvarlig oppfølging av barnevernet?» trekkes da ut av prosjektet.*

Rapport fra prosjektet forventes fremlagt i kontrollutvalgets første ordinære møte i 2019. Kontrollutvalget ber om å bli holdt orientert om fremdriften og eventuelle endringer i prosjektet underveis.

Kontrollutvalget mottok en statusrapport fra prosjektet til sitt møte 10.12.2018 sak 43/18. Der ble det klart at rapporten ikke ville foreligge til det første møtet i 2019. Samtidig var endringene i prosjektet som følge av vedtaket i sak 24/18 lagt inn i planen, slik at oppdaterte problemstillinger lyder som følger:

1. *I hvilken grad har barneverntjenesten en forsvarlig organisering av tjenestene?*
2. *I hvilken grad samarbeider barneverntjenesten systematisk med andre kommunale instanser?*
3. *I hvilken grad håndterer barnevernet undersøkelser i samsvar med barnevernloven?*
4. *I hvilken grad håndterer barneverntjenesten undersøkelser i samsvar med barnevernloven?*

Kontrollutvalget vil jobbe videre med forvaltningsrevisjonen Barnevernet i Kragerø i 2019.

c. Selskapskontroller

Kontrollutvalget bør følge med på kommunestyret sine saker knyttet til valg av organisasjonsformer, og vurdere om saksutredningene har belyst kontroll og tilsynskonsekvensene av de ulike valgene. I selskapene som kommunen eier, har kontrollutvalget rett til å ha en representant til stede på generalforsamlingen og lignende organ. Av kommunelovens § 77 nr. 5 fremgår følgende om selskapskontroll:

«Kontrollutvalget skal påse at det føres kontroll med forvaltningen av kommunens eller fylkeskommunens interesser i selskaper mm.»

Forskrift for kontrollutvalg kap. 6 utdyper dette nærmere. Som grunnlag for valget av selskapskontroller skal det foreligge en **analyse og plan for selskapskontroll**. Planen skal vedtas innen årets slutt året etter kommunestyrevalget. Analyse ble utarbeidet av Telemark kommunerevisjon IKS og lagt frem for kontrollutvalget til behandling i møtet 25.4.2016. Sammen med analysen la revisjonen frem forslag til plan for selskapskontroll. Planen ble vedtatt og består av følgende prosjekter for perioden 2016-2019:

1. *Gjennomføring av virksomhet – eierstyring/måloppnåelse i Kragerø Kunstskole AS. Anbefales som forvaltningsrevisjon i selskap. (Vedtatt å ta ut av planen 28.11.2016)*
2. *Føringer for eierskap og opplæring av eierrepresentanter. Anbefales som generell oppfølging av føringer og tidligere anbefalinger. Anbefales som eierskapskontroll. (Gjennomført 2017)*
3. *Samordning av føringer for eierskap. Anbefales som generell kontroll, eventuelt se på dette for Vekst i Grenland IKS. Anbefales som eierskapskontroll, som bør gjøres felles med andre der det er aktuelt.*
4. *Samfunnsansvar og etikk i Kragerø Fjordbåtselskap IKS, kan omfatte flere selskap. Anbefales som forvaltningsrevisjon i selskap – bør eventuelt gjøres sammen med andre eiere.*
5. *Gjennomføring av virksomhet – måloppnåelse i Vekst i Grenland IKS og/eller Kragerø Fjordbåtselskap IKS. Anbefales som forvaltningsrevisjon i fellesskap med andre eiere.*

Kommunestyret ga i sitt møte 19.5.2016 sak 41/16 sin tilslutning til planen og ga fullmakt til kontrollutvalget for å endre planen etter behov i perioden. Allerede i sitt møte 28.11.2016 vedtok kontrollutvalget at de ikke ønsket å bestille selskapskontroll i Kragerø Kunstskole AS. Begrunnelsen var at selskapet per definisjon var insolvent, slik at det var andre tiltak som måtte iverksettes.

Kontrollutvalget tok i sitt møte 10.12.2018 sak 42/18 opp til vurdering hvilke prosjekter utvalget mente det var hensiktsmessig å gjennomføre mot slutten av inneværende kommunestyreperiode. De vedtok å bestille selskapskontroll med forvaltningsrevisjon i Kragerø Energi AS. Dette medførte følgende endring av vedtatt Plan for selskapskontroll:

1. *Føringer for eierskap og opplæring av eierrepresentanter. Anbefales som generell oppfølging av føringer og tidligere anbefalinger. Anbefales som eierskapskontroll. (Gjennomført 2017)*
2. *Samfunnsansvar og etikk i Kragerø Fjordbåtselskap IKS, kan omfatte flere selskap. Anbefales som forvaltningsrevisjon i selskap – bør eventuelt gjøres sammen med andre eiere. (Gjennomført 2018)*
3. *Selskapskontroll med forvaltningsrevisjon Kragerø Energi AS.*

For å oppnå god kvalitet på og nytte av selskapskontrollene, bør kontrollutvalget:

- *få utarbeidet en prosjektplan eller bestilling som tydeliggjør hvordan kontrollen skal gjennomføres.*
- *prøve å samordne kontrollen mellom eierne dersom det i det aktuelle selskapet er flere eierkommuner.*
- *gjennomføre selskapskontrollen på en planmessig måte, basert på en risiko- og vesentlighetsvurdering.*
- *rapportere resultatene av selskapskontroller til kommunestyret på en hensiktsmessig måte. Selskapskontrollrapporten bør oversendes til kommunestyret.*

Kontrollutvalget har jobbet med følgende selskapskontroller i 2018:

i. Kragerø Fjordbåtselskap IKS

Kontrollutvalget bestilte i sitt møte 12.2.2018 sak 3/18 prosjektplan for selskapskontroll i form av forvaltningsrevisjon i Kragerø Fjordbåtselskap IKS med tema samfunnsansvar og etikk, under forutsetning av at begge eiere var med. Selskapet eies av Kragerø kommune og Telemark fylkeskommune. Prosjektplanen ble behandlet i et ekstraordinært møte i kontrollutvalget 19.3.2018 sak 9/18. I møtet ble planen drøftet av kontrollutvalgene i Kragerø kommune og Telemark fylkeskommune i fellesskap, før hvert kontrollutvalg gjorde sine vedtak. Følgende problemstillinger ble vedtatt:

1. *Har Kragerø Fjordbåtselskap IKS tiltak for å etterleve reglene om offentlige anskaffelser?*
2. *Har selskapet fulgt anskaffelsesreglene ved kjøpet av båten Perlen?*
3. *Har selskapet rutiner for å håndtere habilitetsreglene?*
4. *Foreligger det inhabilitet i forbindelse med kjøpet av Perlen?*
5. *Hvordan har eierne og Kragerø Fjordbåtselskap IKS sørget for å sikre gode etiske holdninger og handlinger i selskapet? Herunder:*
    a. *Har eierne påsett at Kragerø Fjordbåtselskap IKS har etiske retningslinjer?*
    b. *Har Kragerø Fjordbåtselskap IKS truffet tiltak for å sikre gode etiske holdninger og handlinger i organisasjonen?*
6. *Har Kragerø Fjordbåtselskap IKS lagt til rette for at ansatte i selskapet kan varsle om kritikkverdige forhold i samsvar med Arbeidsmiljøloven?*

Rapport fra prosjektet ble fremlagt i fellesmøte for de to kontrollutvalgene 29.10.2018. Kragerø kontrollutvalg gjorde deretter følgende vedtak i sak 29/18, basert på revisjonens anbefalinger i rapporten:

Kontrollutvalget tar rapporten «Kragerø Fjordbåtselskap IKS» til orientering.
Kontrollutvalget vil fremheve styrets ansvar i saken og for at lovverket følges.
Innstilling til kommunestyret:
Kommunestyret tar rapporten til orientering og ber Kragerø kommune sørge for å:

- *følge opp anbefalingen fra KS om å påse at selskapenes etiske retningslinjer blir jevnlig revidert.*

Kommunestyret ber selskapet sørge for å:

- *treffe tiltak for å sikre at reglene om offentlige anskaffelser følges, f.eks. ved å etablere rutiner og retningslinjer for anskaffelser og kontrollere om gjeldende avtaler er anskaffet i samsvar med reglene,*
- *iverksette tiltak for å sikre at habilitetsreglene håndteres av styre og administrasjon,*
- *følge opp styrevedtaket om å revidere de etiske retningslinjene og sikre at dette blir gjort jevnlig, og*
- *justere prosedyrene for varsling og klage slik at de er i tråd med krav og anbefalinger som er gitt, og sikrer involvering av de ansatte.*

Kommunestyret ber om at rådmannen og styreleder i Kragerø Fjordbåtselskap IKS kommer tilbake til kontrollutvalget i løpet av våren 2019 med en kortfattet skriftlig og i tillegg muntlig tilbakemelding i møte om hvordan vedtaket er fulgt opp

Kontrollutvalget vil jobbe videre med selskapskontrollen Kragerø Fjordbåtselskap IKS i 2019.

ii. Føringer for eierskap og opplæring av eierrepresentanter

Kontrollutvalget bestilte i sitt møte 24.4.2017 sak 12/17 eierskapskontrollen Føringer for eierskap og opplæring av eierrepresentanter. Følgende problemstilling ble vedtatt:

I hvilken grad legger Kragerø til rette for god eierstyring i kommunestyret?
Herunder om kommunen sørger for:

- *At folkevalgte får opplæring i eierstyring*
- *At eierrepresentantene har gyldig fullmakt, og*
- Avklaringer med og rapportering til kommunestyret om selskapsspørsmål

Rapporten fra prosjektet ble behandlet av kontrollutvalget 30.10.2017 sak 34/17, og rapporten ble vedtatt oversendt til kommunestyret med følgende innstilling til vedtak:

Kommunestyret godkjenner rapporten fra eierskapskontrollen Rammer for eierstyring – opplæring, representasjon, avklaring og rapportering.

Kommunestyret ber Kragerø kommune om å:

- *vurdere om det er behov for mer systematisk folkevalgtprogram om eierstyring, jf. anbefaling fra KS,*
- *sikre at representanter til representantskap i IKS velges av kommunestyret, i samsvar med IKS-loven*
- *treffe tiltak for å sikre at habilitetsreglene ivaretas for den som opptrer på kommunens vegne i generalforsamling,*
- *treffe tiltak for å sikre at eiersaker får en politisk behandling i samsvar med eierstyringsprinsippene.*

Rådmannen bes gi en skriftlig tilbakemelding til kontrollutvalget om hva som er gjort for å følge opp eierskapskontrollen i løpet av høsten 2018

Kommunestyret gjorde vedtak i tråd med kontrollutvalgets innstilling i deres møte 9.11.2017 sak 84/17. Kontrollutvalget fulgte i tråd med vedtaket opp eierskapskontrollen i sitt møte 29.10.2018 sak 34/18. Kortfattet skriftlig orientering ble overlevert fra rådmannen i møtet, og hun orienterte om hva som var gjort etter selskapskontrollen og svarte på spørsmål. Det var gjennomført opplæring i eierstyring for Kragerø kommunestyre. Rådmannen foreslo ny opplæring når nytt kommunestyre trer sammen høsten 2019. Rådmannen redegjorde for at valg av representanter til representantskap i IKS vil inngå i den samlede porteføljen ved etablering av nytt kommunestyre og alle andre politiske verv og posisjoner i 2019. Videre vil rådmannen påse at habilitet når man opptrer på kommunens vegne i generalforsamling vil være et spesifikt tema under folkevalgtopplæringen fra 2019. Til slutt viste rådmannen til tiltak for å sikre at eiersaker får en politisk behandling i samsvar med eierstrategiene. Kontrollutvalget fattet følgende vedtak:

Kontrollutvalget tar redegjørelsen til orientering og ber om en ny oppsummering av tiltak som er gjennomført på bakgrunn av revisjonsrapporten, i etterkant av kommunestyrevalget høsten 2019, dvs. i løpet av våren 2020.

Kontrollutvalget vil ut fra dette jobbe videre med oppfølging av rapporten fra eierskapskontrollen Rammer for eierstyring – opplæring, representasjon, avklaring og rapportering i overgangen 2018-2019.

iii. Kragerø Energi AS

Kontrollutvalget bestilte i sitt møte 12.2.2018 sak 3/18 prosjektplan for selskapskontroll i form av forvaltningsrevisjon i Kragerø Energi AS. Bl.a. skal kontrollen dreie seg om eierstyring og utbytteproblematikk.

Kontrollutvalget vil jobbe videre med selskapskontrollen Kragerø Energi AS i 2019.

d. Andre saker.

Kontrollutvalget behandlet i tillegg disse sakene i 2018:

- Orientering om Fylkesmannens tilsyn – introduksjonsloven
- Årsmelding 2017 fra Kragerø kontrollutvalg
- Revisors egenvurdering av uavhengighet 2018 (forvaltningsrevisjon og regnskapsrevisjon)
- Orientering om prosess rundt Stilnestangen Nord AS
- Henvendelse vedr. salg av kommunal tomt Kragerø
- Grenlandskommunenes innkjøpssamarbeid GKI
- Økonomisk situasjon pr. 1. tertial 2018
- Grunnskolen i Kragerø kommune
- Forum for Kontroll og Tilsyn – medlemskap
- Henvendelse fra KKH Båtforening
- Orientering om anbudsprosess matservering
- Budsjett for kontroll, tilsyn og revisjon 2019
- Overordnet revisjonsstrategi 2018 Kragerø
- Henvendelse vedr. uttalelse fra ordfører
- Prosess rundt anskaffelse av nye kontorlokaler Kragerø kommune
- Økonomisk situasjon pr. 2. tertial 2018
- Orientering om HMS-melding 2018
- Møte- og arbeidsplan 2019 for Kragerø kontrollutvalg
- Orientering om budsjett 2019 Kragerø kommune
- Kommunal registrering av psykisk utviklingshemmede og grunnlag for kompensasjon fra staten
- Orienteringer fra revisor (i alle ordinære møter)
- Referatsaker (i alle ordinære møter)
- Eventuelt (i alle møter)

For nærmere informasjon om de enkelte sakene, henvises det til www.temark.no under Kragerø kommune for sakspapirer til hvert enkelt møte.

9. Avsluttende kommentarer

Kontrollutvalgets årsmelding for 2018 godkjennes av kontrollutvalget og legges frem for kommunestyret til orientering. Kontrollutvalget mener at årsmeldingen gir kommunestyret grunnlag for å følge med på om kontrollutvalget utfører sitt arbeid i tråd med kommunestyrets vedtak.

Kragerø, 18.3.2019

Iver A. Juel
Leder av kontrollutvalget

Benedikte Muruvik Vonen
Rådgiver for kontrollutvalget

Temark

Agder og Telemark kontrollutvalgssekretariat IKS

Arkivsak-dok. 19/17694-1
Saksbehandler Benedikte Muruvik Vonen

Saksgang	Møtedato
Kragerø kontrollutvalg	02.12.2019

Kontrollutvalgets samspill med ordfører - Kragerø

Forslag fra sekretariatet:

Saken tas til orientering og kontrollutvalget ser frem til samspillet med ordfører i respekt for hverandres roller.

Bakgrunn for saken:

Kommunen er samfunnets viktigste velferdsprodusent og forvalter betydelige ressurser på vegne av innbyggerne. Omfanget av og bredden i den kommunale tjenesteproduksjonen medfører et behov for utstrakt styring og kontroll.

Kommunestyret har det overordnede ansvaret for all intern kontrollvirksomhet i kommunen – kommunens egenkontroll. Fra kommunestyret går det to kontrollinjer:

1. Fra kommunestyret til kommunedirektøren (rådmannen). Kommunedirektøren er ansvarlig for kommunens planlegging, myndighetsutøvelse og tjenesteproduksjon. Kommunedirektøren skal også føre internkontroll med administrasjonens virksomhet.
2. Fra kommunestyret til kontrollutvalget. Kontrollutvalget er ansvarlig for kontroll med hele den kommunale virksomheten på vegne av kommunestyret. Dette omfatter både administrasjonen, formannskapet, andre politiske utvalg og ordføreren.

Det er viktig å legge et godt grunnlag tidlig i perioden for et konstruktivt samspill mellom kontrollutvalget og ordfører – ordfører er et viktig bindeledd til kontrollutvalgets premiss- og oppdragsgiver kommunestyret.

Saksopplysninger:

Kontrollutvalget har i utgangspunktet ikke et kontrollansvar overfor kommunestyret, siden kontrollutvalget er underordnet kommunestyret og ikke kan overprøve politiske prioriteringer som er foretatt av kommunens folkevalgte organer eller andre kommunale organer. Utvalget kan likevel uttale seg dersom kommunestyret har truffet, eller er i ferd med å treffe, et vedtak som er ulovlig. Kontrollutvalget kan i tillegg kontrollere om saker til kommunestyret er tilstrekkelig utredet.

God forståelse og respekt for hverandres roller er avgjørende for god samhandling mellom kommunestyret og kontrollutvalget. Det er derfor viktig at kommunestyret legger til rette for en god dialog og informasjonsutveksling. Kontrollutvalgets leder har møte- og talerett i kommunestyret når saker fra kontrollutvalget skal behandles. Utvalgets leder kan la ett av de andre medlemmene i utvalget utøve denne retten på sine vegne. Det er viktig at denne retten benyttes, og at ordfører gir kontrollutvalgets

representant egen taletid. Spesielt gjelder dette ved behandlingen av årsregnskap og rapporter fra forvaltningsrevisjoner og eierskapskontroller. Dette vil gi kommunestyret bedre grunnlag for behandling av sakene. I tillegg vil sakene bidra til å synliggjøre kontrollutvalgets arbeid og sette kommunestyret i stand til å forstå og bruke kontrollutvalget aktivt som sitt kontrollorgan.

Ordfører har møte- og talerett i kontrollutvalget. Ordførerens deltakelse på kontrollutvalgsmøter er med på å synliggjøre at kontrollutvalget er kommunestyrets kontrollorgan. Dette gir mulighet for en direkte dialog, der kontrollutvalg og ordfører kan utveksle informasjon og oppdatere hverandre på aktuelle saker.

Lovverket, kommunestyret som kollegium og kontrollutvalget selv er de eneste som kan pålegge kontrollutvalget å behandle en sak. Det kan likevel ha stor nytteverdi at ordfører er med på iallfall en del møter i kontrollutvalget. Dette vil redusere en mulig avstand mellom kommunestyret og det arbeidet som skjer i kontrollutvalget.

Dersom saker er til politisk behandling eller det har vært truffet lovlige politiske eller administrative vedtak i saker, bør ikke kontrollutvalget behandle sakene direkte. Bl.a. finnes det egne regler for klagebehandling på ulike typer vedtak, og kontrollutvalget har ingen rolle i denne klagebehandlingen. Bare dersom en sak viser mulige utfordringer på systemnivå knyttet til regeletterlevelse og forvaltning av kommunens midler, kan det være aktuelt å se nærmere på saken fra kontrollutvalgets side.

Ordfører Grunde Wegard Knudsen stiller i møtet for å bidra til å etablere den gode dialogen som er nødvendig for å få et godt samspill mellom kontrollutvalget og kommunestyret. Hvordan vil det være naturlig å ivareta ordførers møterett i kontrollutvalget på best mulig måte for begge parter? Og hvordan kan vi best legge opp til at leder får en mulighet til å orientere kommunestyret om arbeidet i kontrollutvalget?

Vurdering fra sekretariatet:

Saken skal gi et grunnlag for godt og konstruktivt samarbeid mellom kontrollutvalget og politisk ledelse.

Temark

Agder og Telemark kontrollutvalgssekretariat IKS

Arkivsak-dok. 19/17694-2
Saksbehandler Benedikte Muruvik Vonen

Saksgang	Møtedato
Kragerø kontrollutvalg	02.12.2019

Kontrollutvalgets samspill med kommunedirektøren - Kragerø

Forslag fra sekretariatet:

Saken tas til orientering og kontrollutvalget ser frem til samspillet med kommunedirektøren i respekt for hverandres roller.

Bakgrunn for saken:

Kommunen er samfunnets viktigste velferdsprodusent og forvalter betydelige ressurser på vegne av innbyggerne. Omfanget av og bredden i den kommunale tjenesteproduksjonen medfører et behov for utstrakt styring og kontroll.

Kommunestyret har det overordnede ansvaret for all intern kontrollvirksomhet i kommunen – kommunens egenkontroll. Fra kommunestyret går det to kontrollinjer:

1. Fra kommunestyret til kommunedirektøren (rådmannen). Kommunedirektøren er ansvarlig for kommunens planlegging, myndighetsutøvelse og tjenesteproduksjon. Kommunedirektøren skal også føre internkontroll med administrasjonens virksomhet.
2. Fra kommunestyret til kontrollutvalget. Kontrollutvalget er ansvarlig for kontroll med hele den kommunale virksomheten på vegne av kommunestyret. Dette omfatter både administrasjonen, formannskapet, andre politiske utvalg og ordføreren.

Det er viktig å legge et godt grunnlag tidlig i perioden for et konstruktivt samspill mellom kontrollutvalget og kommunedirektøren – kommunedirektøren er ansvarlig for tjenesteleveranser og internkontroll i kommunen og gjennomføring av kommunestyrets vedtak, og er dermed det viktigste kontrollobjektet for kontrollutvalget.

Saksopplysninger:

Det er viktig at kontrollutvalget undersøker om kommunen har etablert en betryggende og hensiktsmessig internkontroll. Dette er de systemer og rutiner som kommunedirektøren etablerer for å sikre at lover og forskrifter følges. I ny kommunelov § 25-1 er kravet til internkontroll lovfestet. I tillegg ligger det krav til internkontroll i en del av kommunens faglovverk.

Kontrollutvalget kan benytte ulike verktøy for å undersøke om kommunen har etablert betryggende og hensiktsmessig kontroll, som f.eks.:

- Orienteringer fra kommunedirektøren
- Virksomhetsbesøk
- Forvaltningsrevisjon

- Regnskapsrevisjon
- Orienteringer fra revisjonen
- Høringer
- Granskinger
- Andre undersøkelser

Kontrollutvalget må alltid vurdere risiko og vesentlighet når de velger hvilke saker de skal ta opp, og hvilke verktøy de skal bruke i arbeidet. Både formelle undersøkelser som gjerne utføres av revisjonen, gjennomføring av større høringer og granskinger, men også skriftlige og muntlige orienteringer fra kommunedirektøren medfører bruk av ressurser. Kontrollutvalget må derfor alltid vurdere hva som er nødvendig og tilstrekkelig for å sikre den nødvendige kontrollen.

Formålet med kontrollvirksomheten er det samme for alle parter: Å sikre at innbyggerne får de tjenester de har krav på, at tjenestene har god kvalitet, og at ressursene utnyttes effektivt og i tråd med kommunestyrets vedtak. Partene har også et felles ansvar for å bidra til læring og forbedring.

Administrasjonen og kontrollutvalget har et felles ansvar for å legge til rette for god dialog og godt samspill. Dialogen med kommunedirektøren er grunnleggende for å gjøre gode undersøkelser, og hun er den viktigste kilden til informasjon om internkontrollen i kommunen.

Kontrollutvalget kan be kommunedirektøren om å orientere skriftlig og/eller muntlig om saker og aktuelle tema i kontrollutvalget. Dette kan gi kontrollutvalget et grunnlag for å vurdere om saken er tilstrekkelig belyst, eller om det er behov for ytterligere oppfølging og undersøkelse. Kommunedirektøren kan også orientere kontrollutvalget om de risikovurderinger som administrasjonen gjør vedrørende internkontroll i kommunen. I kommuneloven § 25-2 er det fastlagt at kommunedirektøren skal rapportere til kommunestyret om internkontroll og om resultater fra statlig tilsyn minst én gang i året. Denne rapporteringen vil gi nyttig informasjon til kontrollutvalget, og vil derfor bli fulgt opp i utvalget.

I mange tilfeller har administrasjonen, bare gjennom å bli innkalt for å orientere om en sak, startet et forbedringsarbeid før de møter i kontrollutvalget. Kontrollutvalgets forespørsler bidrar slik til å få satt viktige saker på agendaen i administrasjonen. Selv om selve vedtaket i kontrollutvalget helt enkelt sier at saken tas til orientering, kan kontrollutvalget dermed ha bidratt aktivt til å forbedre kommunens egenkontroll.

Kontrollutvalget forholder seg i utgangspunktet alltid til kommunedirektøren når det ønsker informasjon om kommunens interne drift og kontroll. Kommunedirektøren kan så delegere til andre i administrasjonen å svare når han finner det hensiktsmessig. Eksempelvis vil det være naturlig at økonomisjef er den som orienterer om kommunens økonomi og endringer i det økonomiske risikobildet.

Kontrollutvalget kan ikke overprøve administrasjonens vedtak som er fattet etter delegasjon fra kommunestyret eller kommunens folkevalgte organer eller andre kommunale organer.

Kommunedirektør Inger Lysa stiller i møtet for å bidra til å etablere den gode dialogen som er nødvendig for å få et godt samspill mellom kontrollutvalget og administrasjonen.

Vurdering fra sekretariatet:

Saken skal gi et grunnlag for godt og konstruktivt samarbeid mellom kontrollutvalget og administrativ ledelse.

Temark

Agder og Telemark kontrollutvalgssekretariat IKS

Arkivsak-dok. 19/17699-1
Saksbehandler Benedikte Muruvik Vonen

Saksgang	Møtedato
Kragerø kontrollutvalg	02.12.2019

Orientering om budsjett 2020 Kragerø kommune

Forslag fra sekretariatet:

Redegjørelsen tas til orientering.

Saksopplysninger:

Kontrollutvalget skal ikke behandle forslag til budsjett verken fra kommunedirektøren eller formannskapet, men har selvstendig innstillingsrett overfor kommunestyret når det gjelder den delen av budsjettet som gjelder kontroll, tilsyn og revisjon. Dette har kontrollutvalget oversendt til kommunen, og det skal følge budsjettsaken via formannskapet til kommunestyret.

Det har likevel stor verdi for kontrollutvalget å få en orientering om hvordan budsjettsituasjonen for 2020 er for kommunen, som et ledd i kontrollutvalgets ansvar for å påse at det føres kontroll med at den økonomiske forvaltning foregår i samsvar med gjeldende bestemmelser og vedtak, jf. kommuneloven § 23-2 b.

Rådmannen er invitert til å orientere om rådmannens forslag til budsjett for 2020 og videre behandling av dette i møtet.

Temark

Agder og Telemark kontrollutvalgssekretariat IKS

Arkivsak-dok. 19/17697-1
Saksbehandler Benedikte Muruvik Vonen

Saksgang	Møtedato
Kragerø kontrollutvalg	02.12.2019

Møte- og arbeidsplan 2020 Kragerø kontrollutvalg

Forslag fra sekretariatet:

Møte- og arbeidsplan 2020 for Kragerø kontrollutvalg godkjennes.

Planen og møtedatoene er veiledende og kontrollutvalget står fritt til å ta opp de saker og avholde de møter utvalget ønsker, innenfor sitt mandat.

Møtedatoer 2020: Onsdager kl. 16:00.
12.2.2020 – 25.3.2020 – 13.5.2020 – 9.9.2020 – 21.10.2020 – 2.12.2020.

Vedtaket oversendes kommunestyret til orientering.

Bakgrunn for saken:

Det nærmer seg nytt år, og det er tid for å utarbeide en møte-/arbeidsplan for kontrollutvalget i Kragerø kommune for kommende år.

Saksopplysninger:

Møteplanen settes i utgangspunktet opp med 6 møter i 2020, i tråd med det som er avtalt med sekretariatet. Forslaget forutsetter at kommunens årsregnskap behandles i (formannskapet og) kommunestyret etter 13.5.2020. Dato for møtet med behandling av årsregnskapet kan bli endret.

Kontrollutvalget har møtene sine på mandager kl. 16:00. Varigheten på møtet bestemmes av saksmengden til møtet og utvalgets behandling av sakene. Møte-/arbeidsplanen skal videre legges frem som orienteringssak i kommunestyret.

Møte- og arbeidsplanen er ikke å forstå som en fullstendig presentasjon av alle de oppgaver/saker som kontrollutvalget vil behandle i løpet av året, men legger vekt på de oppgaver som utvalget etter lov og egen forskrift er pålagt å behandle.

Det stilles stadig større krav og forventninger til kontrollutvalgets kompetanse, både fra det politiske miljø og kommunens innbyggere. Det vil derfor bli lagt til rette for opplæring og kursvirksomhet for medlemmene i kontrollutvalget. Denne kan skje regionalt (vår- og høstkonferanse i regi av Vetaks (tidligere Temark) og/eller gjennom sentrale tilbud. Sekretariatet anbefaler at alle medlemmer deltar på den årlige Kontrollutvalgskonferansen i regi av Norges Kommunerevisorforbund og/eller Fagkonferansen i regi av Forum for kontroll og tilsyn.

Sekretariatet foreslår vedlagte veiledende møte-/arbeidsplan 2020 for Kragerø kontrollutvalg.

Vedlegg:
Møte- og arbeidsplan 2020 Kragerø kontrollutvalg

Kragerø kontrollutvalg
Møte-/arbeidsplan 2020

(29.-30.1.2020: Kontrollutvalgskonferanse i regi av Norges Kommunerevisorforbund, Gardermoen)

Onsdag 12.2.2020 kl. 16:00 – 19:00
- Godkjenning av innkalling og protokoll
- Rapport fra selskapskontroll/forvaltningsrevisjon i Kragerø Energi AS
- Revisors uavhengighet 2020 forvaltningsrevisjon
- Opplæring
- Orienteringer fra revisjonen
- Referatsaker
- Eventuelt

Onsdag 25.3.2020 kl. 16:00 – 19:00
- Godkjenning av innkalling og protokoll
- Oppfølging av forvaltningsrevisjonen Barnevernet i Kragerø
- Årsmelding 2019 fra kontrollutvalget
- Orienteringer fra revisjonen
- Referatsaker
- Eventuelt

(April 2020: Vårkonferanse i regi av Vetaks, Vestfold og Telemark/Agder)

Onsdag 13.5.2020 kl. 16:00 – 19:00
- Godkjenning av innkalling og protokoll
- Årsregnskap 2019 for Kragerø kommune og Kragerø Havnevesen KF
- Orientering om 1. tertial 2020
- Risiko- og vesentlighetsvurdering forvaltningsrevisjon
- Risiko- og vesentlighetsvurdering eierskapskontroll
- Orienteringer fra revisjonen
- Referatsaker
- Eventuelt

(3.-4.6.2020: Fagkonferanse i regi av Forum for kontroll og tilsyn, Gardermoen)

Onsdag 9.9.2020 kl. 16:00 – 19:00
- Godkjenning av innkalling og protokoll
- Budsjett for kontrollarbeid Kragerø kommune 2021
- Plan for forvaltningsrevisjon 2020-2023
- Plan for eierskapskontroll 2020-2023
- Revisors uavhengighet 2020 regnskapsrevisjon
- Overordnet revisjonsstrategi 2020
- Orienteringer fra revisjonen
- Referatsaker
- Eventuelt

Onsdag 21.10.2020 kl. 16:00 – 19:00
- Godkjenning av innkalling og protokoll

- Bestilling av første forvaltningsrevisjon(?)
- Bestilling av plan for første selskapskontroll(?)
- Orienteringer fra revisjonen
- Referatsaker
- Eventuelt

(November 2020: Høstkonferanse i regi av Vetaks, Vestfold og Telemark/Agder)

Onsdag 2.12.2020 kl. 16:00 – 19:00

- Godkjenning av innkalling og protokoll
- Orientering om budsjett 2020 for Kragerø kommune
- Møte-/arbeidsplan 2021 for kontrollutvalget
- Orienteringer fra revisjonen
- Referatsaker
- Eventuelt

Det kan være aktuelt å kalle inn kommunedirektøren (/representanter fra administrasjonen) for å orientere om aktuelle saker/temaer utover de punktene som er nevnt i planen. Enkelte saker kan bli flyttet til et annet møte.

Temark

Agder og Telemark kontrollutvalgssekretariat IKS

Arkivsak-dok. 19/17698-1
Saksbehandler Benedikte Muruvik Vonen

Saksgang	Møtedato
Kragerø kontrollutvalg	02.12.2019

Overordnet revisjonsstrategi 2019 Kragerø

Forslag fra sekretariatet:

Overordnet revisjonsstrategi 2019 for Kragerø kommune tas til orientering.

Bakgrunn for saken:

Kontrollutvalget behandlet i sitt møte 2.9.2019 sak 41/19 Overordnet revisjonsstrategi 2019 Kragerø. Følgende vedtak ble fattet:
Overordnet revisjonsstrategi 2019 for Kragerø kommune tas til orientering.

Det er dermed ikke påkrevd at også det nye kontrollutvalget behandler denne saken. Den vil imidlertid kunne gi viktig læring for kontrollutvalget knyttet til kontrollutvalgets lovpålagte påse-ansvar for regnskapsrevisjon og om faget regnskapsrevisjon som sådan.

Saksopplysninger:

Kommunens revisor skal følge lov, forskrift og god kommunal revisjonsskikk i revisjonsarbeidet. Revisjonen skal etter kommuneloven § 24-2 utføre regnskapsrevisjon. Forvaltningsrevisjon og annen kontroll som er bestemt i lov eller i medhold av lov. Telemark kommunerevisjon IKS er valgt som revisor for Kragerø kommune, og har avtale om å levere disse tjenestene for kommunen.

Overordnet revisjonsstrategi 2019 er det overordnede planleggingsdokumentet for gjennomføring av regnskapsrevisjon for regnskapsåret 2019. Formålet med overordnet revisjonsstrategi er å planlegge revisjonshandlingene på et overordnet nivå, men den egner seg også til å gi kontrollutvalget informasjon om de overordnede vurderingene og hensynene som revisor har lagt vekt på i planleggingen av revisjonsarbeidet. Ut fra overordnede vurderinger av kommunens drift og økonomiske internkontroll, vesentlighet og risiko, har revisor utarbeidet en overordnet revisjonsplan, som inngår som en del av strategidokumentet.

Den overordnede revisjonsstrategien, sammen med revisjonens øvrige muntlige og skriftlige rapporteringer, vil være et grunnlag for å oppfylle kontrollutvalgets tilsyns- og påseansvar overfor revisjonen. Kontrollutvalget kan ved revisors rapportering gjennom året og i forbindelse med revisjonen av årsregnskapet etterspørre oppfølging av strategi og revisjonsplan.

Revisor vil gi en kort redegjørelse for overordnet revisjonsstrategi i møtet.

Vurdering fra sekretariatet:

Overordnet revisjonsstrategi er revisjonens dokument og skal bare tas til orientering av kontrollutvalget. Den vil likevel sikre utvalget et bedre grunnlag for å ivareta sitt påseansvar overfor revisjonen og gi nyttig informasjon om de kontroller som regnskapsrevisor utfører og hvilke vurderinger som ligger bak disse.

Vedlegg:

Overordnet revisjonsstrategi Kragerø kommune 2019

TELEMARK
KOMMUNEREVISJON IKS

Overordnet revisjonsstrategi for regnskapsrevisjon 2019

Kragerø kommune

Om Telemark kommunerevisjon IKS og overordnet revisjonsstrategi

Telemark kommunerevisjon IKS (TKR) er et av landets største interkommunale revisjonsselskaper. Alle de 18 kommunene i Telemark, Larvik kommune i Vestfold og Telemark fylkeskommune er eiere av selskapet. Vi utfører revisjon og andre tjenester for våre eiere og andre kommunale/fylkeskommunale aktører.

I tillegg til regnskapsrevisjon og forvaltningsrevisjon for kommunen *og kommunale foretak* avgir TKR mange ulike uttalelser og attestasjoner for ulike enheter i kommunen. Dette er uttalelser og attestasjoner som tilskuddsgivere krever for tildeling og utbetaling av ulike former for tilskudd. Vi utfører også rådgiving av ulik art og revisor møter i politiske utvalg, slik som KU og k-styret.
Etter særskilt bestilling påtar TKR seg også å utarbeide plan for selskapskontroll og utføre selskapskontroll knyttet til selskap der kommunen har eierinteresser.

Fra 2015 har vi inngått en avtale om faglig og administrativt samarbeid med de interkommunale revisjonsordningene Buskerud kommunerevisjon IKS og Vestfold kommunerevisjon. Fra 1.1.2020 er det vedtatt at Telemark kommunerevisjon IKS og Vestfold kommunerevisjon blir slått sammen til Vestfold og Telemark Revisjon IKS.

Du kan finne alle våre forvaltningsrapporter og annen informasjon på vårt nettsted www.tekomrev.no.

Innhold

1 Innledning 3

2 Regnskapsrevisjon 4

3 Risikovurdering 5

3.1 Kommunens økonomi 5

3.2 Kommunens økonomiske internkontroll 8

3.3 Kommunale foretak 9

4 Vurdering av vesentlighet 9

5 Revisjonsplan 10

5.1 Generelt: 10

5.2 Drift: 10

5.3 Investering: 10

5.4 Kragerø Havnevesen KF: 11

6 Avslutning 11

1 Innledning

Kommunens revisor skal følge lov, forskrift og god kommunal revisjonsskikk i revisjonsarbeidet.[1]

Revisjon av kommunen består av to hovedoppgaver; regnskapsrevisjon og forvaltningsrevisjon. Telemark kommunerevisjon IKS (TKR) er valgt som revisor og har avtale om å levere disse tjenestene for kommunen.
Vi omtaler ikke forvaltningsrevisjon i dette dokumentet, med mindre de utførte rapportene har direkte betydning for arbeidet med regnskapsrevisjon.

Overordnet revisjonsstrategi er det overordnede planleggingsdokumentet for gjennomføring av regnskapsrevisjon. Formålet med overordnet revisjonsstrategi er å gi kontrollutvalget informasjon om de overordnede vurderingene og hensynene som revisor har lagt vekt på i planleggingen av revisjonsarbeidet. Revisjonsstandarden "Planlegging av revisjon av et regnskap" ligger til grunn for dette dokumentet som sammen med rapportering gjennom året, være et grunnlag for å oppfylle kontrollutvalgets tilsyns- og påseansvar av revisor.

Ved planlegging av revisjonsoppdraget skal revisor vurdere kontrollmiljøet i kommunen. Det omfatter bl.a. vurdering av den administrative oppbygningen, kompetansen, eventuelle skifte av nøkkelpersonell, omorganisering, sentral/desentral regnskapsføring og endringer av økonomisystem mv. Vurdering av risiko og vesentlighet er også en del av planleggingen. Alt dette totalt har betydning for de ressursene vi planlegger å bruke på revisjon av oppdraget.

Regnskapsrevisjon og attestasjoner gjennomføres løpende. Årsoppgjørsrevisjonen starter når regnskapet er avlagt (frist 15. februar) og varer fram til vi avgir revisjonsberetningen. Denne skal avgis så snart revisor er ferdig med revisjon av årsregnskapet, senest 15. april.

I tillegg til oppgavene nevnt over, reviderer TKR også andre regnskaper med nær tilknytning til kommunen. Dette er for eksempel regnskaper for legater/stiftelser, kirkelig fellesråd, menighetsråd og andre regnskaper. For revisjon av disse regnskapene utarbeides det egne revisjonsstrategier og –planer. For disse enhetene gjelder særskilte lover, forskrifter og instrukser. Kontrollutvalget har ingen rolle i revisjon av disse enhetene.

[1] Kommuneloven av 25.9.92, Forskrift om revisjon i kommuner og fylkeskommuner av 15.6.04, Internasjonale revisjonsstandarder (International standards on auditing – ISA)

2 Regnskapsrevisjon

Formålet med regnskapsrevisjonen er å bekrefte at årsregnskapet er avgitt i samsvar med lov, forskrift og god kommunal regnskapsskikk. Vår revisjon er utført i samsvar med god kommunal revisjonsskikk, som bygger på internasjonale revisjonsstandarder. Disse krever at vi etterlever etiske krav og utfører arbeidet på en måte som skal gi betryggende sikkerhet for at årsregnskapet ikke inneholder vesentlig feilinformasjon.

Revisors konklusjoner om årsregnskapet kommer fram i revisors beretning, hvor vi uttaler oss om følgende fire temaer:

- årsregnskapet er avgitt i samsvar med lov og forskrifter og god kommunal regnskapsskikk i Norge
- regnskapet i det alt vesentlige er i samsvar med budsjettvedtak, og at budsjettbeløpene i årsregnskapet stemmer med regulert budsjett
- opplysningene i årsberetningen om årsregnskapet er konsistente med årsregnskapet og er i samsvar med lov og forskrifter
- registrering og dokumentasjon av kommunens regnskapsopplysninger er i samsvar med lov og god bokføringsskikk i Norge.

Ved eventuelle vesentlige mangler ved ett eller flere av disse punktene vil det komme fram som merknader i revisjonsberetningen. Kontrollutvalget vil da få brev med nærmere bakgrunn for merknaden, såkalt nummerert brev fra revisor.

I tillegg til revisors beretning, utarbeider revisor en årlig rapport til kontrollutvalget. Denne er en oppsummering av revisjonsarbeidet for regnskapsåret. Revisor tar her opp ulike forhold vi anser som viktige, men ikke er så alvorlige og vesentlige at de må tas med i revisjonsberetningen. Eventuelle merknader gitt i revisjonsberetningen utdypes også, da revisjonsberetningen er forholdsvis standardisert.

Revisor rapporterer også til KU om revisjonsarbeidet gjennom hele året. Dette gjøres muntlig i hvert kontrollutvalgsmøte. Hvis det er saker av mer alvorlig karakter vil rapporteringen til kontrollutvalget være skriftlig.

Revisor må vurdere om informasjon og opplysninger vi har fått kan tyde på at det foreligger misligheter. Gjennom sitt arbeid skal revisor bidra til å forebygge og til å avdekke misligheter. Begrepet misligheter brukes oftest om tilsiktede handlinger. Det er særlig to typer tilsiktede handlinger som er relevante for revisor; uredelig regnskapsrapportering og underslag av eiendeler. Dersom revisor konstaterer misligheter, skal det straks sendes en skriftlig foreløpig innberetning til kontrollutvalget. Når forholdet er avklart, får kontrollutvalget endelig innberetning. Rådmann skal ha kopi av innberetningene.

3 Risikovurdering

Risiko handler om:

- hva som kan gå galt,
- hvor sannsynlig er det at noe går galt og
- hva er konsekvensen hvis det skulle gå galt.

Revisor utfører risikoanalyser av kommunen for å kartlegge eventuelle områder hvor det kan foreligge risiko som kan medføre vesentlige feil i regnskapet. Gjennom risikoanalysene vurderes risiko på ulike områder, og resultatet av analysene avgjør omfanget og valget av aktuelle revisjonshandlinger.

Kommunene er ganske stabile virksomheter, med faste oppgaver som skal løses innenfor budsjettets rammer. Rammene for kommunens drift er i hovedsak avhengig av statlige overføringer og skatteinntekter. Den kommunale virksomheten må forholde seg til mange lover, forskrifter og rundskriv. Regelverket er omfattende og det vil alltid være en viss risiko for at ikke alle regler etterleves.

3.1 Kommunens økonomi

Prioriteringene som kommunen vedtar i det årlige budsjettet er forankret i kommunens handlingsplan og økonomiplan, som vedtas for en fireårsperiode. Kommunen har en visjon om trivsel og vekst, jf. Kommuneplanens samfunnsdel for 2014 – 2026, som er videreført i kommuneplan 2018 - 2030. Det er vedtatt 4 fokusområder. Fokusområdene er gitt med utgangspunkt i kommunens samfunnsoppdrag. Fokusområdene er: samfunn, brukere, ansatte og økonomi. Når kommunen foreslår nye mål, iverksetter tiltak for å nå målene og evaluerer disse, skal det være med bakgrunn i disse perspektivene. For Kragerøsamfunnet er det beskrevet to hovedutfordringer. Det er levekår og klima/miljø. Under disse to utfordringene er det vedtatt en rekke satsningsområder.

Kommunen har hatt en stram økonomi i flere år. På grunn av kommunens høye gjeld vil utviklingen i rentenivået få direkte betydning for kommunens driftsrammer framover. En negativ befolkningsvekst og en stadig eldre befolkningen kan også slå økonomisk dårlig ut. Det påvirker både kommunens inntekter og kostnader, blant annet ved lavere rammeinntekter og økende press på tjenestene innenfor helse og omsorg. God budsjettstyring og gode prioriteringer vil være viktig.

Ny kommunelov legger opp til at kommunestyret må benytte finansielle måltall i økonomistyringen. Det er opp til kommunestyret selv å velge hvilke måltall og størrelsen på disse som kommunen skal styre etter. Bestemmelsen må sees i sammenheng med at kommunene skal forvalte sin økonomi slik at den økonomiske handleevnen blir ivaretatt over tid.

Drift:

Driftsresultatet for 2018 viste et mindreforbruk på 8,6 millioner kroner. Driftsresultatet er vedtatt avsatt på disposisjonsfond. Det gode resultatet bygger i stor grad på merinntekter/mindrekostnader som kommunen ikke styrer. Driften på kommunalområdene var hovedsakelig i balanse etter at det opprinnelige budsjettet ble justert opp. Det var særlig Helse og omsorg som ble justert opp med ca. 15 millioner kroner. Sett i forhold til regnskapsåret 2017 er økningen 3,8 %. Helse og omsorg har også varslet om negativt avvik i 1. tertialrapport for 2019, men betydelig mindre enn varslet for 1. tertial 2018.

I ny kommunelov er beregningen av minimumsavdrag skjerpet. Kommunen har brukt samme modell som tidligere for å beregne årets minimumsavdrag, men tatt høyde for lovens innskjerpelse fra 2020 og utover i økonomiplanen.

Kommunens høye lånegjeld gjør kommunen sårbar for renteøkninger. Kommunens finansreglement har lagt til grunn at durasjon skal ligge mellom 1 – 3 år. Ved årsskiftet 2018/2019 var denne 1,75 år. Det innebærer at renterisiko var innenfor et akseptabelt nivå i forhold til finansreglementet. Norges bank har hevet styringsrenten to ganger i 2019 og varslet flere hevinger, men det antas likevel at renteutviklingen oppover mot 2 % vil skje gradvis.

I budsjettet for 2019 utgjør netto driftsresultat ca. 0,4 %. Det viser at kommunen er sårbar for utforutsette hendelser og endringer i budsjettforutsetningen. En kommunes netto resultatgrad[2] bør ligge på 1,75 % over tid etter Teknisk beregningsutvalg for kommunal og fylkeskommunal økonomi (TBU) anbefaling. Anbefalingen gjelder for kommunesektoren samlet, men gir likevel en indikasjon på hva som også er fornuftig i den enkelte kommune.

Investeringer:

Kommunen har 2019 budsjettert med ca. kr 140 mill. i investeringer, hvorav ca. kr 93 mill. gjelder selvkostområder. Investeringene på selvkostområdene blir i sin helhet finansiert med låneopptak og totalt skal det tas opp kr 127 mill. i lån. Det er blant annet budsjettert digitalisering med kr 4 mill., rehabilitering Kragerø sykehus med kr 3 mill., gang- og sykkelvei Tangen med kr 4 mill., samt andre veiprosjekter inkl. bymiljøpakke med kr 4 mill.

Gjeld og likviditet:

Evnen til å betjene lånegjelden kan vises ved å se andel lånegjeld i forhold til driftsinntekter. I 2018 var langsiktig gjeld 110,4 % av brutto driftsinntekter. Deler av

[2] Netto resultatgrad: netto driftsresultat/sum driftsinntekter i prosent

den langsiktige gjelden vil være knyttet til forhold som ikke belaster kommune-økonomien. Ved å ta hensyn til ulike forhold som rentekompensasjon, selvkostregulerte tjenester og kommunens likviditet med videre, kan man regne ut hvor stor andel av gjelden som er følsom for renteendringer. Fra kommune-proposisjonen 2020 framgår det at netto renteeksponering i Kragerø kommune er 81,2 prosent, noe som er høyest i Telemark. Dette viser at kommunen er renteføisom og at kommunens evne til å betale gjelden er sårbar. Det anbefales at kommunen vedtar et finansielt måltall for hva som er akseptabel gjeld sett i forhold til kommunens driftsinntekter.

Tabellene under viser utviklingen både i langsiktig gjeld og netto renteeksponering for Kragerø kommune, sammenlignbare kommuner, Telemark og landet uten Oslo.

Langsiktig gjeld ex pensjon i % av brutto driftsinntekter	**2016**	**2017**	**2018**
Kragerø	110,1	110,4	125,3
Kostragruppe 11	102,1	103,2	106,2
Telemark	92,5	93	98,1
Landet uten Oslo	101,3	101,9	105,6

Netto renteeksponering i % av brutto driftsinntekter	**2016**	**2017**	**2018**
Kragerø	73,8	71,4	81,2
Kostragruppe 11	49,1	50,1	51,7
Telemark	34,6	33	37,4
Landet uten Oslo	39,6	39,5	42,3

Kommunens likviditet er fortsatt stram, men i en positiv trend. Ubrukte lånemidler har økt med kr 55,8 mill. i 2018. Ubrukte lånemidler utgjør ca. 42 % av kommunens kasse-/bankbeholdning. Både arbeidskapital eksklusive premieavvik og disposisjonsfond av brutto driftsinntekter er med å gi et uttrykk for kommunens likviditet. Utviklingen i arbeidskapital bestemmes av forskjellen mellom årets tilgang og bruk av midler, korrigert for årets endring i ubrukte lånemidler. Arbeidskapitalen vil til en viss grad også følge utviklingen i driftsresultatet.

Tabellen under viser utviklingen i arbeidskapital for Kragerø kommune, sammenlignbare kommuner, Telemark og landet uten Oslo.

Arbeidskapital ex. premieavvik i % av brutto driftsinntekter	**2016**	**2017**	**2018**
Kragerø	2,9	3,1	8,1
Kostragruppe 11	15,6	16,4	17,2
Telemark	16,6	18,7	18,8
Landet uten Oslo	20,9	21,7	21,8

Kommunens disposisjonsfond ble i 2018 litt redusert i forhold til 2017. TBU anbefaler at kommunens disposisjonsfond bør være omtrent 5 % av kommunens driftsinntekter. Anbefalingen er gitt med bakgrunn i at kommunene bør ha en buffer til å møte uforutsette hendelser som enten gir svikt i inntektene eller økte kostnader. Med bakgrunn i kommunens høye gjeld mener vi at disposisjonsfondet bør være noe høyere enn anbefalingen.

Tabellen under viser utviklingen i disposisjonsfond for Kragerø kommune, sammenlignbare kommuner, Telemark og landet uten Oslo.

Fri egenkapital drift i % av brutto driftsinntekter	2016	2017	2018
Kragerø	2,4	3,7	3,3
Kostragruppe 11	5,5	6,4	7,4
Telemark	5,5	7,4	7,8
Landet uten Oslo	8,5	10,1	11,2

3.2 Kommunens økonomiske internkontroll

Revisor skal opparbeide seg en forståelse av den økonomiske internkontrollen i kommunen. Ansvaret for internkontrollen er definert i kommuneloven og omtales der som "betryggende kontroll". Det innebærer at kommunen skal ha dokumentert økonomisk internkontroll i form av formaliseringer, dokumenter og rutiner som utarbeides, vedlikeholdes, kontrolleres og følges opp. Formålet er å sikre at kommunen har den ønskede utvikling, at lover og regler overholdes, at det er kvalitet og effektivitet i tjenestene og at kommunens omdømme og legitimitet ikke svekkes (KS).

Den interne kontrollen kan deles i følgende komponenter:

- Kontrollmiljøet
- Kommunens risikovurderingsprosess
- Informasjonssystemet
- Kontrollaktiviteter
- Overvåking av kontroller

Kragerø kommune har etablert interne kontrollrutiner på en rekke områder. Revisor gjennomgår disse løpende i revisjonsarbeidet. Vesentlige rutiner for vårt arbeid er kommunens interne regelverk, regnskaps- og budsjettoppfølging og rutiner rundt attestasjon og anvisning. Vårt inntrykk er at kommunen ikke har hatt en systematisk tilnærming til sine vurderinger av egne kontrollaktiviteter. Enkelte rutiner er kun muntlige, og noen rutiner er hentet direkte fra veiledere for regnskaps- eller lønnssystemet og noe er nedfelt i stillingsbeskrivelser. Det er vedtatt et økonomireglement, men kontrollrutinene oppleves likevel fragmentert.

Nøkkelpersonell ved regnskaps- og lønnsavdelingen i Kragerø kommune har vært stabilt. Det har etter vår vurdering vært medvirkende til at etablerte rutiner og kontroller fungerer som forutsatt. Regnskapsavdelingens størrelse i forhold til oppgaver vanskeliggjør en tilfredsstillende arbeidsdeling for avdelingens rutiner på alle områder. I samtale med rådmann, har vi fått kjennskap til at det vil komme endringer i personalstaben på kommunalområdet Stab og støtte. Vi er usikre på hvordan det vil påvirke regnskapsavslutningen.

3.3 Kommunale foretak

Kragerø Havnevesen KF har ansvaret for å ivareta kommunens interesser som havnemyndighet. Det er få ansatte i foretaket. Kragerø kommune er foretakets regnskapsfører. Økonomien er stram, men foretaket har klart å drive med et lite overskudd de siste årene. Inntekter som er generert av havnedriften skal tilbakeføres til havneformål.

4 Vurdering av vesentlighet

Revisor skal utføre arbeidet med sikte på å avdekke eventuelle vesentlige feil eller mangler. Det følger av revisjonsstandardene at revisor ved utarbeidelse av den overordnede revisjonsstrategien skal fastsette en vesentlighetsgrense for regnskapet totalt sett.

Vesentlighetsbegrepet brukes av revisor både ved planlegging og utførelse av revisjon. Begrepet er også sentralt når revisor skal ta stilling til hvordan vi skal håndtere identifisert feilinformasjon. Vesentlighetsgrensen brukes når revisor skal konkludere på de ulike avsnittene i revisjonsberetningen. I tilfeller hvor vi finner vesentlige feil får det konsekvenser i form av ulike typer kommentarer i selve revisjonsberetningen, jf. avsnitt 2.
I en *normal* (ren) revisjonsberetning rapporterer revisor at: *årsregnskapet avgitt i samsvar med lov og forskrifter og gir en dekkende fremstilling av den finansielle stillingen til ABC kommune per 31. desember 20X1, og av resultatet for regnskapsåret som ble avsluttet per denne datoen i samsvar med lov, forskrift og god kommunal regnskapsskikk i Norge.*

Vesentlighetsgrensen for regnskapet totalt sett fastsettes med bakgrunn i risikoanalysen, revisors profesjonelle skjønn og den generelle kunnskapen revisor har om kommunen. Vi vurderer blant annet følgende momenter:

- Kommunens investeringsaktivitet
- Bemanningssituasjonen og kompetansen innenfor økonomiavdelingen
- Økonomistyringen i kommunen
- Kommunens regnskaps- og budsjettoppfølging og økonomirapportering
- Størrelsen på de kommunale virksomhetene

- Politikernes og medias oppmerksomhet om kommunens økonomiske disposisjoner
- Kommunens økonomi- og lønnssystem
- Oppfølging innenfor delegasjon og desentraliserte økonomiløsninger
- Skifte av nøkkelpersonell
- Kommunens interne regelverk

5 Revisjonsplan

Med basis i risiko- og vesentlighetsvurderingene utarbeider revisor planer for hvert enkelt revisjonsoppdrag. Revisjonsplanene angir de enkelte revisjonshandlinger som revisor skal utføre. Revisjonsplanene er revisjonens interne arbeidspapirer og skal ikke behandles politisk. Vi gjengir likevel hovedområdene av det vi har bestemt å se på i 2017 med bakgrunn i risikovurderingen.

5.1 Generelt:

- Merverdiavgift og momskompensasjon er områder som medfører høy risiko. Revisor bruker mye tid til å følge opp dette, blant annet ved pålegg om attestasjon av terminoppgaver for momskompensasjon. Revisor deltar også i møter og bidrar med forskjellige vurderinger om momsspørsmål, særlig innenfor investeringer, hvor det er et komplisert regelverk.
- Noe av kommunens drift kan være i konkurranse med andre aktører i et marked. I så fall kan kommunen miste fradraget for momskompensasjon. Kommunen bør derfor ha rutiner som fanger opp når kommunen eventuelt kommer i en konkurransesituasjon.
- Rapportering og budsjettoppfølging
- Offentlige innkjøp.
- IT-revisjon

5.2 Drift:

- Kontroll av inngående fakturaer
- Kartlegging av rutiner og kontroller for registrering av kunst
- Kontroll av lønn, herunder reiseregninger og bruk av overtid
- Kontroll av oppholdsbetaling sykehjem
- Kontroll av overføringsutgifter, herunder tilskudd

5.3 Investering:

- Oppfølging av investeringsbudsjettet – rapportering av investeringsbudsjettet blir fulgt opp i den ordinære tertialrapporteringen.
- Kontroll av skillet mellom drift og investering, særlig på grunn av dårlig økonomi i kommunen.

5.4 Kragerø Havnevesen KF:

- Rapportering og budsjettoppfølging

6 Avslutning

Den overordnede revisjonsstrategiens risiko- og vesentlighetsvurderinger bygger på en foreløpig vurdering av bl.a. erfaring, historisk regnskapsmateriell og den interne kontroll som foreligger i kommunen.

Det videre arbeidet med regnskapsrevisjon kan avdekke forhold som kan medføre endringer i revisjonsstrategien. Vesentlige endringer skal dokumenteres og kontrollutvalget skal informeres om disse.

Skien, 12. august 2019
Telemark kommunerevisjon IKS

Lisbet Fines
oppdragsansvarlig revisor

Marianne Rogn
oppdragsrevisor

Temark

Agder og Telemark kontrollutvalgssekretariat IKS

Arkivsak-dok. 19/09418-13
Saksbehandler Benedikte Muruvik Vonen

Saksgang	Møtedato
Kragerø kontrollutvalg	02.12.2019

Risiko- og vesentlighetsvurderinger som grunnlag for planer for forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll 2020-2023 Kragerø

Forslag fra sekretariatet:

Saken tas til orientering.

Bakgrunn for saken:

Av kommuneloven § 23-2 c og d fremgår det at kontrollutvalget skal påse at det utføres forvaltningsrevisjon av kommunens virksomhet og av selskaper kommunen har eierinteresser i, og at det føres kontroll med forvaltningen av kommunens eierinteresser i selskaper mv. (eierskapskontroll).

Saksopplysninger:

Forvaltningsrevisjoner og eierskapskontroller skal gjennomføres planmessig, og planen skal baseres på risiko- og vesentlighetsvurderinger. Kontrollutvalget bestilte i sitt møte 6.5.2019 sak 22 og 23/19 slike risiko- og vesentlighetsvurderinger fra Telemark kommunerevisjon IKS. Disse vil bli lagt frem for kontrollutvalget i løpet av våren 2020, og vil dermed danne grunnlaget for planer for forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll 2020-2023.

Denne saken legges frem nå, for å gi et første innblikk i hva dette går ut på. Saksutskrift fra bestillingene av risiko- og vesentlighetsvurderingene følger ved saken, og forteller nærmere om hva forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll er.

Avtroppende kontrollutvalg ga på bakgrunn av sine erfaringer og tilegnet kompetanse om kommunen, innspill om risikoområder å vurdere i forbindelse med planene for forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll, i sitt møte 2.9.2019 sak 42/19. Disse var som følger:

- *Lov om offentlige anskaffelser*
- *Måloppnåelse, utfordringer og tiltak inkl. oppfølging av vedtak i barnevernet*
- *Utfordringer ut fra opplæringsloven kap. 9 A*
- *Kragerø Kunstskole AS*
- *Delecto AS*

Revisjonen er nå i gang med sitt analysearbeid, og vil orientere litt om dette og prosessen videre i møtet.

Vurdering fra sekretariatet:

Det er viktig å merke seg at denne saken ikke har som formål å lage noen plan, da det er et omfattende analysearbeid som skal gjennomføres før planene kan utarbeides. Den er ment som en del av opplæringen av det nye kontrollutvalget.

Vedlegg:

Saksutskrift sak 22-19 Bestilling av risiko- og vesentlighetsvurderinger som grunnlag for Plan for forvaltningsrevisjon 2020-2023
Saksutskrift sak 23-19 Bestilling av risiko- og vesentlighetsvurderinger som grunnlag for Plan for eierskapskontroll 2020-2023

Temark

Agder og Telemark kontrollutvalgssekretariat IKS

Saksutskrift

Arkivsak-dok. 19/09418-1
Arkivkode 217
Saksbehandler Benedikte Muruvik Vonen

Saksgang	Møtedato	Saksnr
1 Kragerø kontrollutvalg	06.05.2019	22/19

Bestilling av risiko- og vesentlighetsvurdering som grunnlag for plan for forvaltningsrevisjon 2020-2023

Forslag fra sekretariatet:

Kragerø kontrollutvalg bestiller risiko- og vesentlighetsanalyse av kommunens virksomhet og virksomheten i kommunens selskaper i tråd med ny kommunelov § 23-3 fra Telemark kommunerevisjon IKS. Analysen forventes levert i løpet av våren 2020. Det forventes at både avtroppende og nytt kontrollutvalg blir sterkt involvert i analyseprosessen.

Bakgrunn for saken:

Ny kommunelov, som trer i kraft ved konstituering av nytt kommunestyre i Kragerø i oktober 2019, sier følgende om forvaltningsrevisjon (§ 23-3):

Forvaltningsrevisjon innebærer å gjennomføre systematiske vurderinger av økonomi, produktivitet, regeletterlevelse, måloppnåelse og virkninger ut fra kommunestyrets eller fylkestingets vedtak.

Kontrollutvalget skal minst én gang i valgperioden, og senest innen utgangen av året etter at kommunestyret eller fylkestinget er konstituert, utarbeide en plan som viser på hvilke områder det skal gjennomføres forvaltningsrevisjoner. Planen skal baseres på en risiko- og vesentlighetsvurdering av kommunens eller fylkeskommunens virksomhet og virksomheten i kommunens eller fylkeskommunens selskaper. Hensikten med risiko- og vesentlighetsvurderingen er å finne ut hvor det er størst behov for forvaltningsrevisjon.

Planen skal vedtas av kommunestyret og fylkestinget selv. Kommunestyret og fylkestinget kan delegere til kontrollutvalget å gjøre endringer i planen.

Saksopplysninger:

Vi nærmer oss slutten av inneværende valgperiode, og det er på tide å tenke fremover mot ny valgperiode. For å sikre at kompetansen til det avtroppende kontrollutvalget blir tatt vare på i

overgangen til ny periode og nytt utvalg, er det naturlig at revisjonen allerede nå får bestillingen av ny analyse av kommunens virksomhet og virksomheten i kommunens selskaper. Det vil i tråd med fastsatt møte- og arbeidsplan for Kragerø kontrollutvalg 2019 bli satt opp en egen sak i møtet i september 2019 der kontrollutvalget kan gi sine vurderinger av hvilke områder som kan være relevant å undersøke nærmere for vurdere om det kan være behov for forvaltningsrevisjon.

Det er imidlertid viktig å merke seg at det er det nye kontrollutvalget valgt på konstituerende møte i kommunestyret i oktober 2019 som skal legge frem Plan for forvaltningsrevisjon for det nye kommunestyret. Det er derfor ikke meningen at risiko- og vesentlighetsvurderingen skal ferdigstilles før også det nye kontrollutvalget har vært sterkt involvert i analyseprosessen. Det skal skje gjennom vinteren 2019-våren 2020. En grundig analyseprosess er nødvendig for å gjøre de beste prioriteringene av hvilke områder kontrollutvalget mener det er viktigst å gjennomføre forvaltningsrevisjoner på.

Det er nytt i ny kommunelov at det skal lages en felles plan for forvaltningsrevisjoner som gjelder både egen virksomhet og kommunens selskaper. Dette er gjort for at kontrollen av kommunale tjenester skal behandles likt uansett om kommunen løser oppgavene innen egen organisasjon eller gjennom et selskap. Det er også nytt at kravet om risiko- og vesentlighetsanalyse fremgår av lovteksten og ikke som før i forskrift om kontrollutvalg. Risiko- og vesentlighetsanalysen er det som i tidligere forskrift ble kalt overordnet analyse.

Vurdering fra sekretariatet:

Saken er ment som et startpunkt for arbeidet med risiko- og vesentlighetsvurderingen. Forvaltningsrevisjon skal gjennomføres av revisjonen, men loven sier ikke noe om hvem som skal gjennomføre analysen. Denne bestillingen vil dermed være avklarende i forhold til revisjonen i forhold til dette.

Kragerø kontrollutvalg har behandlet saken i møte 06.05.2019 sak 22/19

Møtebehandling

Sekretariatet orienterte kort og svarte på spørsmål.

Votering

Enstemmig for forslag til vedtak.

Vedtak

Kragerø kontrollutvalg bestiller risiko- og vesentlighetsanalyse av kommunens virksomhet og virksomheten i kommunens selskaper i tråd med ny kommunelov § 23-3 fra Telemark kommunerevisjon IKS. Analysen forventes levert i løpet av våren 2020. Det forventes at både avtroppende og nytt kontrollutvalg blir sterkt involvert i analyseprosessen.

RETT UTSKRIFT
DATO 10.mai.2019

Temark

Agder og Telemark kontrollutvalgssekretariat IKS

Saksutskrift

Arkivsak-dok. 19/09418-2
Arkivkode 217
Saksbehandler Benedikte Muruvik Vonen

Saksgang	Møtedato	Saksnr
1 Kragerø kontrollutvalg	06.05.2019	23/19

Bestilling av risiko- og vesentlighetsvurdering som grunnlag for plan for eierskapskontroll 2020-2023

Forslag fra sekretariatet:

Kragerø kontrollutvalg bestiller risiko- og vesentlighetsanalyse av kommunens eierskap i tråd med ny kommunelov § 23-4 fra Telemark kommunerevisjon IKS. Analyse forventes levert i løpet av våren 2020. Det forventes at både avtroppende og nytt kontrollutvalg blir involvert i analyseprosessen.

Bakgrunn for saken:

Ny kommunelov, som trer i kraft ved konstituering av nytt kommunestyre i Kragerø i oktober 2019, sier følgende om eierskapskontroll (§ 23-4)

Eierskapskontroll innebærer å kontrollere om den som utøver kommunens eller fylkeskommunens eierinteresser, gjør dette i samsvar med lover og forskrifter, kommunestyrets eller fylkestingets vedtak og anerkjente prinsipper for eierstyring.

Kontrollutvalget skal minst én gang i valgperioden, og senest innen utgangen av året etter at kommunestyret eller fylkestinget er konstituert, utarbeide en plan for hvilke eierskapskontroller som skal gjennomføres. Planen skal baseres på en risiko- og vesentlighetsvurdering av kommunens og fylkeskommunens eierskap. Hensikten med risiko- og vesentlighetsvurderingen er å finne ut hvor det er størst behov for eierskapskontroll.

Planen skal vedtas av kommunestyret og fylkestinget selv. Kommunestyret og fylkestinget kan delegere til kontrollutvalget å gjøre endringer i planen.

Saksopplysninger:

Vi nærmer oss slutten av inneværende valgperiode, og det er på tide å tenke fremover mot ny valgperiode. For å sikre at kompetansen til det avtroppende kontrollutvalget blir tatt vare på i

overgangen til ny periode og nytt utvalg, er det naturlig at revisjonen allerede nå får bestillingen av ny analyse av kommunens eierskap. Det vil i tråd med fastsatt møte- og arbeidsplan for Kragerø kontrollutvalg 2019 bli satt opp en egen sak i møtet i september 2019 der kontrollutvalget kan gi sine vurderinger av hvilke selskaper som kan være relevant å undersøke nærmere for vurdere om det kan være behov for eierskapskontroll.

Det er imidlertid viktig å merke seg at det er det nye kontrollutvalget valgt på konstituerende møte i kommunestyret i oktober 2019 som skal legge frem Plan for eierskapskontroll for det nye kommunestyret. Det er derfor ikke meningen at risiko- og vesentlighetsvurderingen skal ferdigstilles før også det nye kontrollutvalget har vært involvert i analyseprosessen. Det skal skje gjennom vinteren 2019-våren 2020. En grundig analyseprosess er nødvendig for å gjøre de beste prioriteringene av hvilke selskaper kontrollutvalget mener det er viktigst å gjennomføre eierskapskontroller i.

Det er nytt i ny kommunelov at det skal lages en egen plan for eierskapskontroller løsrevet fra behovet for forvaltningsrevisjon i selskap. Det er også nytt at kravet om risiko- og vesentlighetsanalyse fremgår av lovteksten og ikke som før i forskrift om kontrollutvalg.

Vurdering fra sekretariatet:

Saken er ment som et startpunkt for arbeidet med risiko- og vesentlighetsvurdering av kommunens eierskap. Loven fastsetter at det er revisjonen som skal gjennomføre eierskapskontroller, men den sier ikke noe om hvem som skal gjennomføre den bakenforliggende risiko- og vesentlighetsvurderingen. Dette bestillingen vil dermed være avklarende i forhold til revisjonen i forhold til dette.

Kragerø kontrollutvalg har behandlet saken i møte 06.05.2019 sak 23/19

Møtebehandling

Sekretariatet orienterte kort i saken og svarte på spørsmål.

Votering

Enstemmig for forslag til vedtak.

Vedtak

Kragerø kontrollutvalg bestiller risiko- og vesentlighetsanalyse av kommunens eierskap i tråd med ny kommunelov § 23-4 fra Telemark kommunerevisjon IKS. Analyse forventes levert i løpet av våren 2020. Det forventes at både avtroppende og nytt kontrollutvalg blir involvert i analyseprosessen.

RETT UTSKRIFT
DATO 10.mai.2019

Temark

Agder og Telemark kontrollutvalgssekretariat IKS

Arkivsak-dok. 19/02850-11
Saksbehandler Benedikte Muruvik Vonen

Saksgang	Møtedato
Kragerø kontrollutvalg	02.12.2019

Orienteringer fra revisor 2.12.2019

Forslag fra sekretariatet:

Saken tas til orientering.

Bakgrunn for saken:

Kontrollutvalget har et påseansvar for at det blir gjennomført forsvarlig revisjon i kommunen. For å holde utvalget orientert om det pågående revisjonsarbeidet i kommunen, orienterer revisor kontrollutvalget fortløpende gjennom året.

Saksopplysninger:

Revisor orienterer om eventuelle aktuelle saker i den løpende revisjonen og oppdrag den jobber med i Kragerø kommune, utover de sakene som behandles separat i møtet.

Temark

Agder og Telemark kontrollutvalgssekretariat IKS

Arkivsak-dok. 19/02867-11
Saksbehandler Benedikte Muruvik Vonen

Saksgang	Møtedato
Kragerø kontrollutvalg	02.12.2019

Referatsaker 2.12.2019

Forslag fra sekretariatet:

Saken tas til orientering.

Saksopplysninger:

1. Behandling i kommunestyret av saker fra/av særlig betydning for kontrollutvalget:
    a. 05.09.2019:
        i. Interpellasjon 5/19 Budsjettmidler Tjenna-stien og Skatepark
        ii. PS 77/19 Reglement for folkevalgtes lønns- og arbeidsvilkår
        iii. PS 78/19 Statusrapport om mobbing/trivsel og vold/trusler i skolen
        iv. PS 79/19 Oppfølging av forvaltningsrevisjon og orientering om Vestmar barneverntjeneste
        v. PS 81/19 Tertialrapport drift 31.7.2019
    b. 26.09.2019:
        i. PS 89/19 Statusrapport om mobbing/trivsel og vold/trusler i skolen
    c. 17.10.2019 (konstituerende):
        i. PS 104/19 Valg av kontrollutvalg for perioden 2019-2023
    d. 14.11.2019:
        i. PS 124/19 Endringer som følge av ny kommunelov
2. Selskapskontroll Kragerø Energi – behandling i kommunestyret
3. Kontrollutvalgskonferansen NKRF 29.-30.1.2020 på Gardermoen. Påmelding.
4. Fagkonferanse Forum for Kontroll og Tilsyn 3.-4.6.2020 på Gardermoen.
5. Neste møte

Temark

Agder og Telemark kontrollutvalgssekretariat IKS

Arkivsak-dok. 19/02857-11
Saksbehandler Benedikte Muruvik Vonen

Saksgang	Møtedato
Kragerø kontrollutvalg	02.12.2019

Eventuelt 2.12.2019